

R0 Standaarden

Van toen tot nu: 10 jaar beheer

Wie is wie?

1. Rob van de Velde
2. Paul Janssen
3. Marcel Reuvers
4. Arie Duindam
5. Erica Verkerk
6. Monique van Scherpenzeel
7. Luc de Horde

8. Lilian Waaijman
9. Nienke Jansen
10. Gijs Koedam
11. Yvonne Verdonk
12. Irina Entrop
13. Casper Cuppen
14. Tanne Nouwens

Voorwoord

Amersfoort, december 2018

Vanuit je luie stoel kunnen bekijken welke bestemming er rust op het door jou beoogde terrein. Tien jaar geleden was het ondenkbaar. Inmiddels is het eerder ondenkbaar dat je dat níet zou kunnen zien. Gemak went snel.

Achter dat gemak gaat een wereld aan visionair mensenwerk schuil. Pioniers in de Ruimtelijke Ordening maakten zich eind vorige eeuw al hard voor digitalisering. Begin deze eeuw landde dat pionierswerk in wet- en regelgeving. De kaart van bestemd Nederland groeide in tien jaar van 0 tot ruim 70.000 plannen. Het is goed om hier even bij stil te staan. In de hectiek die het werken aan de Omgevingswet vraagt, zou je haast vergeten wat er in de RO sector al voor elkaar is gebokst.

Voor Geonovum is de digitale Wro een belangrijke leeromgeving geweest. In nauwe samenwerking met de ministeries van VROM, IenW en BZK en de VNG, het IPO, Kadaster, stedenbouwkundige bureaus en ICT-leveranciers moesten we tot geaccepteerde standaarden komen. Standaarden die wettelijk werden verankerd. Terugkijkend is dit proces van standaardiseren en harmoniseren vrijwel geruisloos verlopen. De grote bereidheid om mee te doen en de hoge mate van digitale volwassenheid bij de betrokkenen hebben hierbij een belangrijke rol gespeeld.

In dit magazine lees je verhalen van mensen die vanuit verschillende perspectieven zijn betrokken bij wat tot nu toe misschien wel Nederlands meest succesvolle digitaliseringstraject van de overheid is.

Veel leesplezier en fijne feestdagen,

Rob van de Velde
directeur Geonovum

Wist je dat...?

Weetjes vanuit de helpdesk RO Standaarden

Lilian Waaijman

Geonovum
Helpdesk RO Standaarden

Wist u dat...

... de eerste geregistreerde vraag bij de helpdesk RO Standaarden ging over het weergeven van een verkeersverbinding? Dit is hem: Hoe kunnen we de aanduidingen verkeersverbinding het best aangeven? Kan dit door gebruik te maken van de aanduiding 'figuur relatie'?

Wist u dat...

... we bij helpdesk ook erg 'analoge vragen' kregen? In 2009 heeft iedere bronhouder namelijk een map met de RO Standaarden 2008 gekregen. Met de wijziging naar de RO Standaarden 2012 is geregeld de vraag gesteld of alle nieuwe (2012) standaarden ook op papier in zo'n map beschikbaar waren.

Wist u dat...

... het meest bediscussieerde onderwerp van de

SVBP de lijst met functieaanduidingen is? En dan in het bijzonder het gebruik van de 'specifieke vorm van'

Wist u dat...

... er sinds 2009 veel en verschillende vragen worden gesteld aan de helpdesk RO Standaarden? De top 3 van meest gestelde vragen:

1. Ik krijg een foutmelding bij het valideren van het plan, wat betekent deze foutmelding en hoe los ik het op?
2. Hoe moet ik een gerechtelijke uitspraak verwerken conform de RO Standaarden?
3. Hoe moet ik een "paraplu" herziening maken conform de RO Standaarden?

Wist u dat...

... het gebruik van de RO Standaarden en de vragen die u daarover heeft, goed is te zien in het aantal vragen per maand? Dit waren de piek-momenten voor de helpdesk RO Standaarden:

- Heel het jaar 2010 – Verplicht gebruik van de RO Standaarden 2008, gemiddeld 52 geregistreerde vragen per maand
- Juli 2013 – RO Standaarden 2012 verplicht, 54 geregistreerde vragen
- Oktober 2018 – project 'Data op Orde' 44 geregistreerde vragen

Wist u dat...

... er in 2013 255 beheersverordeningen zijn vastgesteld? Dit was de periode waarin de RO Standaarden 2012 in gebruik werden genomen. 1 juli 2013 was ook de datum voor de 5 jaar overgangperiode van de oude WRO naar nieuwe Wro waarin gemeenten hun oudste plannen moesten actualiseren.

Wist u dat...

... naast hard werken ook veel gelachen wordt bij Geonovum? Ook om 'standaard' grappen..

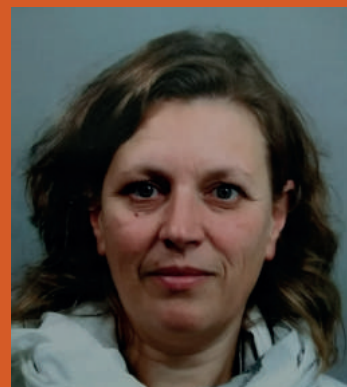
Wist u dat...

... het oudste plan dat via Ruimtelijkeplannen.nl beschikbaar is, een plan is van de gemeente Heemstede uit 1913?

De helpdesk RO Standaarden op de VNG-Wro dagen in 2009.

BRON: Monique van Scherpenzeel

Hanneke Vreman

Kadaster
Productmanager Landelijke Voorziening Ruimtelijkeplannen.nl

De sleutel voor samenwerking

Toen de standaarden voor de bestemmingsplannen werden opgesteld, werkte ik nog in de gebiedsontwikkeling als stedenbouwkundig ontwerper en vervaardigde ik bestemmingsplannen net niet meer met de hand. Tekeningen cq. plankaarten werden door mijn collega vervaardigd met een tekenpakket (CAD systeem). Ieder bureau deed dat op zijn eigen manier en teksten werden op de computer getypt en op papier afgedrukt. Plannen van een bepaald stedenbouwkundig bureau of van een specifieke gemeente waren vaak te herleiden op basis van de gebruikte kleurstelling. En toen gingen we in Nederland standaardiseren: boekjes kwamen voorbij Op dezelfde Leest, op de Digitale leest, programma DURP, vanaf de zijlijn zag ik het allemaal voorbij komen, niet wetend dat ik er zelf ooit een bijdrage aan zou mogen gaan leveren.

Anno 2018 ben ik productmanager voor de landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl bij het Kadaster. We zijn verder gedigitaliseerd dan ik tien jaar geleden had kunnen voorzien. Met Ruimtelijkeplannen.nl worden namens gemeenten, provincies en het Rijk ruim 70.000 ruimtelijke plannen conform diverse versies van de standaarden, eenduidig en centraal op één website gepubliceerd. Dit is mogelijk omdat de RO Standaarden er

zijn, én omdat Monique van Scherpenzeel, Gijs Koedam, Irina Entrop en Lilian Waaijman van het RO beheerteam bij Geonovum deze beheren, bijhouden en aanpassen waar nodig.

Mooi werk

Ook bij Kadaster maken we in het dagelijks beheer en bij ontwikkelingen dankbaar gebruik van hun kennis. Bij het ontwerpen van de keuzehulp voor de nieuwe website, het gebruiksvriendelijk en juridisch juist weergeven van dossier- en planstatussen én bij het weergeven van verwijzingen tussen plannen heeft het team van Kadaster intensief samengewerkt met Geonovum. Dat werkte heel fijn: samen de drive hebben om iets goeds maken en zorgen dat het IT-systeem van Ruimtelijkeplannen.nl middels de RO Standaarden naadloos op de wet- en regelgeving blijft aansluiten, maar dan nog beter. Dat is mooi werk.

De lat leggen voor kwaliteit

Ook werken we samen aan het project 'Data op orde'. Geonovum werkt mee aan de kwaliteit van de planvoorraad van Ruimtelijkeplannen.nl door aan de hand van analyses feedback aan bronhouders te geven. In het laatste kwartaal van 2018 heeft het Kadaster een generiek kwaliteitsdashboard ingericht om dit proces van analyses en feedback meer te automatiseren. Ook in dit proces spelen de RO Standaarden een hoofdrol: de standaarden leggen de lat voor de kwaliteit van de planvoorraad in Ruimtelijkeplannen.nl.

Samen werken

Wat mij de afgelopen jaren is opgevallen, is dat het 'samen werken' de belangrijkste sleutel is geweest voor succes en dat de RO Standaarden daaraan een belangrijke bijdrage leveren. In de standaarden worden de afspraken vastgelegd waarmee alle partijen werken. Zij zijn de sleutel van wet- en regelgeving naar een technisch IT-systeem. Zonder beleid- en wetgeving geen standaarden. Zonder standaarden geen IT-systemen. Zonder bronhouders geen plannen. Zonder softwareleveranciers geen mogelijkheden om plannen te vervaardigen. Het begrijpen van elkaars werkveld, het in gesprek blijven met elkaar, het stellen van vragen en vooral het elkaar helpen met kennis, kunde en ervaring en het van elkaar leren, heeft meerwaarde opgeleverd, een meerwaarde die wordt geborgd doordat zij wordt vastgelegd in de RO Standaarden.

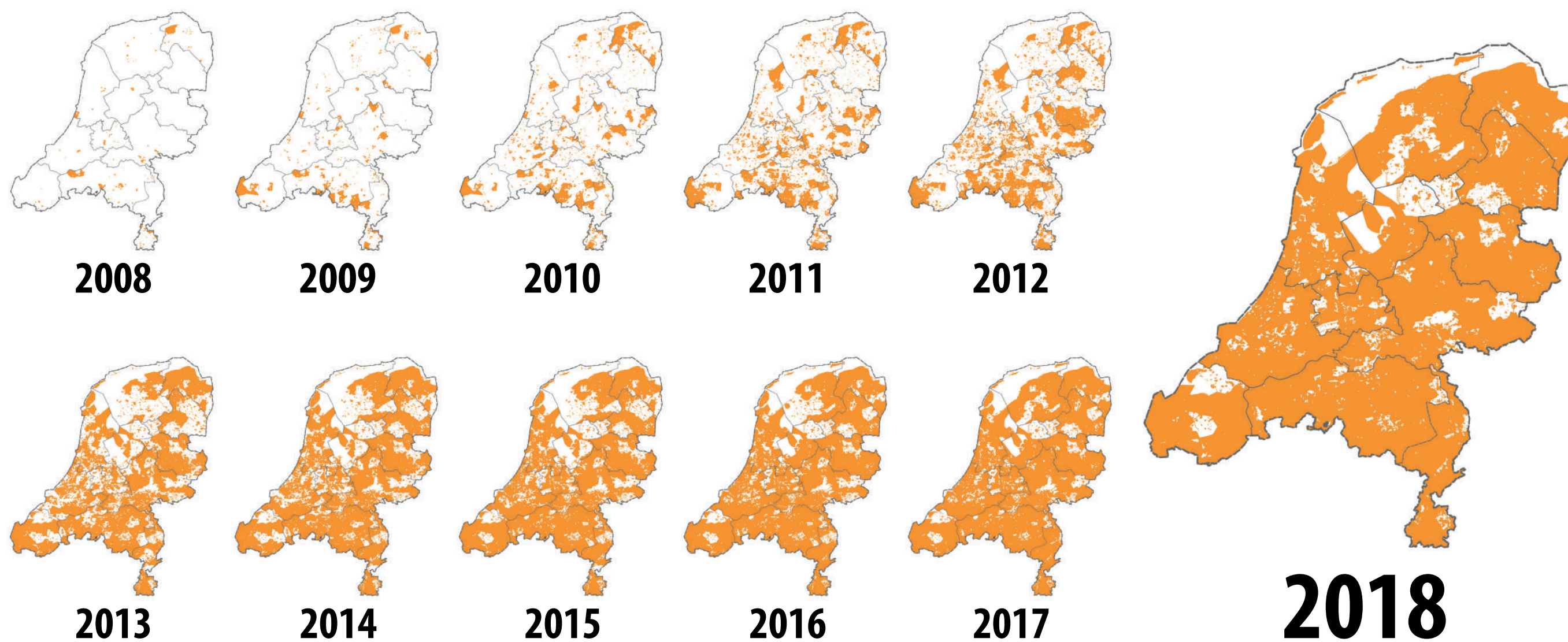
Trots

Deze samenwerking tussen partijen biedt, denk ik, ook een goede basis voor de toekomst. Met de Omgevingswet en de daarbij behorende nieuwe standaarden, staat er een nieuwe uitdaging voor onze deur: de transitieperiode van Wro naar OW en het digitaal faciliteren van deze overgang. Ik ben trots, trots op waar we staan. En door goed samen te werken, kunnen we ook in vol vertrouwen de nieuwe uitdaging het hoofd bieden!

Dekking enkelbestemmingen

Van 2008 tot nu

Nagenoeg ieder bestemmingsplan heeft enkelbestemmingen. In de loop der jaren is niet alleen het aantal bestemmingsplannen raadpleegbaar via Ruimtelijkeplannen.nl sterk gegroeid. Per jaar is de toename van het aantal enkelbestemmingen goed te zien. Enkelbestemmingen zijn te allen tijde tezamen vlakdekkend binnen het bestemmingsplangebied. De toename van enkelbestemmingen laat daarmee ook indirect de toename van de digitale bestemmingsplannen door de jaren zien.

Gijs Koedam

Geonovum
Adviseur digitale ruimtelijke ordening

Softwareleveranciers: Ontwikkelpartners van de RO Standaarden

Geonovum is sinds 1 juli 2008 verantwoordelijk voor het beheer, de ontwikkeling en de promotie van de RO Standaarden. Opdrachtgever voor het beheer van de RO Standaarden was destijds het ministerie van Verkeer Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM), later het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) en is nu het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). De wet- regelgeving over RO instrumenten staat centraal bij eventuele wijzigingen van de RO Standaarden. Daarbij bewaken wij ook de afstemming met de Europese INSPIRE richtlijn waarin ook standaarden zijn opgenomen over ruimtelijke plannen.

Softwareleveranciers maken producten die er toe bijdragen dat geo-informatie gestandaardiseerd beschikbaar komt. De leveranciers hebben de afgelopen 10 jaar intensief meegewerkt met de ontwikkelingen van de RO Standaarden en de verbeteringen

hierin. Opvallend is dat de softwareleveranciers zich ten aanzien van de RO standaarden hebben opgesteld als partners ten opzichte van elkaar. Het woord 'Concullega' heeft hier echt gestalte gekregen. Met hun kennis van zowel inhoudelijke als technische zaken is het mogelijk geweest snel een goed werkende keten van Standaard – Software – Toepassing-in-de-praktijk op te zetten en te onderhouden.

Met de applicaties die verschillende leveranciers bieden, kan de RO-wereld digitale ruimtelijke plannen maken, publiceren en raadplegen met behulp van de RO Standaarden. Dit zowel in de tekstuele component als in de Geo- gerelateerde component. Om elkaar op de hoogte te houden van ontwikkelingen, organiseert Geonovum regelmatig een leveranciersoverleg. Samen met het Kadaster informeren wij leveranciers tijdens deze overleggen over ontwikkelingen in de digitale ruimtelijke ordening. Tijdens zo'n overleg delen de leveranciers ervaringen uit het werkveld en stellen zij vragen over de toepassing van de RO Standaarden in de software. De onderwerpen zijn vaak technisch van aard. Mede dankzij de uitwisseling tijdens deze overleggen is de overgang van de Standaarden 2008 naar 2012 soepel verlopen.

Sinds 2010 zorgen het Kadaster en Geonovum gezamenlijk voor het strategisch functioneel beheer van de landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl. Wijzigingen in de RO Standaarden hebben immers ook hun weerslag op de landelijke voorziening. Ook leveren wij input op impactanalyses en functionele en architectuureisen voor koppelingen van Ruimtelijkeplannen.nl met externe registraties. Het Kadaster verzorgt de helpdesk van Ruimtelijkeplannen.nl.

Geonovum adviseert BZK over wijzigingen in de standaarden, mede gevoed door signalen uit de praktijk. De standaarden zijn er om het werkproces te ondersteunen. Loopt het werkveld in de praktijk ergens tegenaan, dan kunnen zij dat altijd bij ons melden. Het werkveld weet ons te vinden via onze helpdesk en via formele overleggen met experts, softwareleveranciers, gemeentelijke en provinciale vakberaden, en stedenbouwkundige adviesbureaus. En wij zoeken het werkveld ook op tijdens werkbezoeken en presentaties op bijeenkomsten.

Jur van der Velde

Interra te Joure

Ten tijde van het opstellen van de standaarden was ik werkzaam bij (voormalig) Buro Vijn te Oenkerk.

Van nul tot standaard

De wereld van de digitalisering en de geo-informatie opende zich voor mij toen ik in het kader van de voorbereiding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) in aanraking kwam met de Ravi (Raad voor de vastgoedinformatie). De Ravi is de voorloper van Geonovum. De contacten met de Ravi kwamen voort uit een verzoek van het toenmalige ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Het was namelijk de bedoeling dat de Wro digitaal zou gaan.

Begrijp jij waarover het gaat?

Doel van de gesprekken was om de beide werelden -ruimtelijke ordening en geo-informatie/ digitalisering- bij elkaar te brengen en elkaar leren te begrijpen. Uit de gesprekken bleek dat dat ook wel nodig was. Tijdens de eerste ontmoetingen keken we elkaar regelmatig aan en zeiden "waar heb je het over?". Begrippen, talen, culturen en werkwijzen waren -in ieder geval voor mij- toen heel verschillend. Terug in de auto hebben we onderling ook meerdere malen verzucht: "begrijp jij waarover het ging?". Gelukkig was dit van korte duur en zijn er in gezamenlijk overleg mooie en goede producten tot stand gekomen. Belangrijk hierbij waren de goede verhoudingen.

DURP Congres 2006. BRON: Arie Duindam

Een hele toer

Mijn bijdrage zat met name in de digitalisering van het bestemmingsplan en het opstellen van standaarden hiervoor. Het ontwikkelen van de uiteindelijke standaarden was een mooi proces. Ik herinner me een bijeenkomst waar we als stedenbouwkundige bureaus voor het eerst bij elkaar zaten en ieder bureau zijn eigen papieren bestemmingsplankaarten aan de wand had

"Ieder bureau had zijn eigen stijl en voorkeur"

hangen. Aan ons de taak om vanuit de bestaande praktijk te komen tot een landelijk gedragen standaard. Dat was een hele toer, omdat elk bureau natuurlijk dacht dat zijn systeem en opzet het beste en het meest praktische was. Bovendien zagen de stedenbouwkundigen hun kaarten als een mooi ontwerp en als visitekaartje van hun bureau richting gemeenten.

Heftige discussies

Het is nu bijna niet meer in te denken, maar er zijn toen heftige discussies gevoerd over bijvoorbeeld de volgorde van bestemmingen (alfabetische volgorde of volgorde van belangrijkheid bestemmingen), de

redactie van standaardbepalingen, de begripsbepalingen, de nummering, het stempel, de te hanteren kleuren en over de te gebruiken aanduidingen. Elk bureau had zijn eigen systematiek en stijl. Kaarten waren gebaseerd op zwart/wit en werden alleen ingekleurd ten behoeve van de vaststelling en de goedkeuring van het plan. En niet alleen de bureaus hadden hun voorkeuren. Ook gemeenten. Daarom zijn er ook diverse sessies met gemeenten geweest. Opvallend was dat gemeenten er over het algemeen wat minder zwaar in zaten dan bureaus, terwijl het toch hun instrument is.

Knopen doorhakken

Uiteindelijk is het gelukt met een standaard te komen. Misschien niet een waar iedereen het direct mee eens was, maar wel een waar goed mee gewerkt kon worden. In de laatste fase moesten er knopen worden doorgehakt. Daarbij ging het vaak niet zozeer over juist of onjuist, maar meer over mooi en minder mooi. Voor de verbeelding is - als ik me goed herinner- nog de hulp ingeroepen van het ITC (International Training Centre for Aerial Survey). De op deze manier vanuit de praktijk ontwikkelde standaard heeft uiteindelijk geleid tot de Standaard voor vergelijkbare bestemmingsplannen (SVBP) en de Praktijkrichtlijn bestemmingsplannen (PRBP). Bovendien hebben de werkzaamheden

“De standaarden hebben geleid tot vergelijkbare bestemmingsplannen, zonder de beleidsvrijheid van de gemeenten in te perken.”

bijgedragen aan het Informatiemodel Ruimtelijke Ordening (IMRO), de teksten van de Wet en het Besluit ruimtelijke ordening en de opzet van Ruimtelijkeplannen.nl.

Oprichting Provero

Het toenmalige NIROV (nu Platform31) heeft op basis van de standaarden de “Op de Digitale Leest” opgesteld om gemeenten te helpen bij de uitvoering van de standaarden. Ditzelfde geldt voor Provero. De implementatie van de standaarden was de ontstaansreden van Provero. Door mij en enkele andere betrokkenen werd namelijk geconstateerd dat er een gat richting gemeenten en bureaus ontstond bij de informatievoorziening over de digitalisering en de standaarden. De implementatie werd helaas niet actief opgepakt door het rijk en de VNG. Het ministerie van VROM vond dat haar taak er op zat na de afronding van de wetgeving en de VNG zag het op dat moment niet als haar taak om dit op te pakken. Om deze reden is toen Provero opgericht. Vanuit Provero zijn met name de gemeenten en de bureaus aan de hand genomen om de standaarden op een goede manier uit te voeren. Een rol die Provero nog steeds vervult! Niet alleen de standaarden bestaan tien jaar, maar ook Provero!

Standaarden en beleidsvrijheid

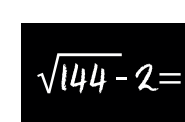
Al met al kijk ik terug op goede en leerzame tijd. Met een kleine enthousiaste groep mensen hebben we in relatief korte tijd wat neer kunnen zetten en het gat tussen de ruimtelijke ordening en de geo-informatie/digitalisering op een behoorlijke wijze kunnen dichten. De hieruit ontstane standaarden waren en zijn goed toepasbaar en hebben geleid tot vergelijkbare en raadpleegbare bestemmingsplannen, zonder de beleidsvrijheid van de gemeenten in te perken.

Ik ben benieuwd waar we over tien jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet staan. Het zou mooi zijn als we dan net als nu kunnen concluderen dat er grote stappen zijn gezet en dat de nieuwe standaarden een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het succes van de Omgevingswet.

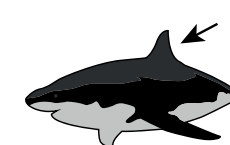
Rebus

-B

$$\begin{matrix} T & = & J \\ -T & & \end{matrix}$$

-V

P = BEH

Welk weetje over de RO Standaarden gaat er schuil achter deze rebus?

Irina Entrop

Geonovum
Adviseur digitale ruimtelijke ordening

Juist nu data op orde

Sinds 2010 ben ik betrokken bij de digitalisering van de ruimtelijke ordening. Ik werkte als bestemmingsplanjurist bij de gemeente Eindhoven en de digitalisering heeft me altijd enorm geboeid. Toen ik in 2015 de kans kreeg om onderdeel te gaan uitmaken van het RO beheerteam van Geonovum heb ik die met beide handen aangegrepen.

Ondertussen zijn we vier jaar verder en het werk is er niet minder op geworden. Eerder meer. Halverwege 2016 zijn we met het beheerteam voorzichtig gaan nadenken over het gebruik van de RO Standaarden in voorbereiding op de Omgevingswet. Het project 'Data op orde' was geboren.

Aan de slag

In het kader van 'Data op orde' voert het beheerteam van Geonovum sinds september 2017 analyses uit. Per bronhouder worden het manifest en de ruimtelijke plannen getest of deze aan de wettelijk verplichte RO Standaarden voldoen. We kijken daarbij naar:

- Beschikbaarheid van het Manifest
- Beschikbaarheid van alle planbestanden zowel op Ruimtelijkeplannen.nl als bij de bronhouder
- Planstatus versus Dossierstatus
- Liggen de ruimtelijke plannen in de landelijke voorziening op de juiste locatie
- Zijn de plannen met het juiste 'plantype' gepubliceerd

- Heeft de bronhouder de gerechtelijke uitspraken als gebiedsgericht besluit beschikbaar gesteld.

Na analyse van een manifest en de plannen benadert onze helpdesk de betreffende bronhouder met de resultaten. De mail met resultaten bevat tevens een overzicht van de review van de fouten die gevonden zijn en de tips erbij om de fouten te kunnen herstellen. De analyse wordt over het algemeen zeer positief ontvangen.

Hoe verder

Ondertussen zijn we gestart met een tweede analyse ronde nadat we alle bronhouders (gemeenten, provincies en de departementen van het Rijk) hebben benaderd. Ten eerst om te kijken wat men met ons eerste advies heeft gedaan en ten tweede om in beeld te brengen wat deze opschoonactie doet met de plannen die op Ruimtelijkeplannen.nl zijn gepubliceerd. Om de bronhouders te ondersteunen bij het orde brengen van hun data, hebben we ook een handreiking gemaakt. Met deze handreiking geven we aan welke punten belangrijk zijn bij de gegevenskwaliteit van deze (digitale) planvoorraad en hoe deze kan worden verbeterd. De handreiking 'Data op orde' is te downloaden via de website van Geonovum.

Transitie

De (digitale) informatie die nu beschikbaar is op Ruimtelijkeplannen.nl zal met ingang van de

Omgevingswet de basis vormen voor het tijdelijk omgevingsplan. Met de huidige standaarden kan je al veel doen om de planvoorraad op orde te brengen in voorbereiding op de Omgevingswet. Dit helpt eveneens de huidige dienstverlening tot 2021 te verbeteren. In de loop der jaren zijn er op Ruimtelijkeplannen.nl veel waardevolle gegevens gepubliceerd. Maar net zoals een zolder die zo nu en dan opgeruimd moet worden om goed bruikbaar te blijven, geldt dit ook voor de planvoorraad. Zeker als er een grote verbouwing zoals de Omgevingswet op komst is. Alle gegevens in Ruimtelijkeplannen.nl gaan mee naar de Omgevingswet, wanneer bestemmingsplannen opgaan in het tijdelijk omgevingsplan.

Het Informatiehuis Ruimte (IHR) werkt aan de overbruggingsfunctie om de gegevens van Ruimtelijkeplannen.nl in de toekomst in het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) te ontsluiten. Zowel voor bronhouders als gebruikers van het DSO is het van belang dit zo soepel mogelijk te laten verlopen. Daarom is het belangrijk dat de gegevenskwaliteit van de ruimtelijke plannen zowel in de landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl als bij de bronhouder zelf, zo hoog mogelijk is.

Op tijd?

Terugkijkend op de afgelopen 10 jaar RO Standaarden komt de vraag in mij op of vanuit we

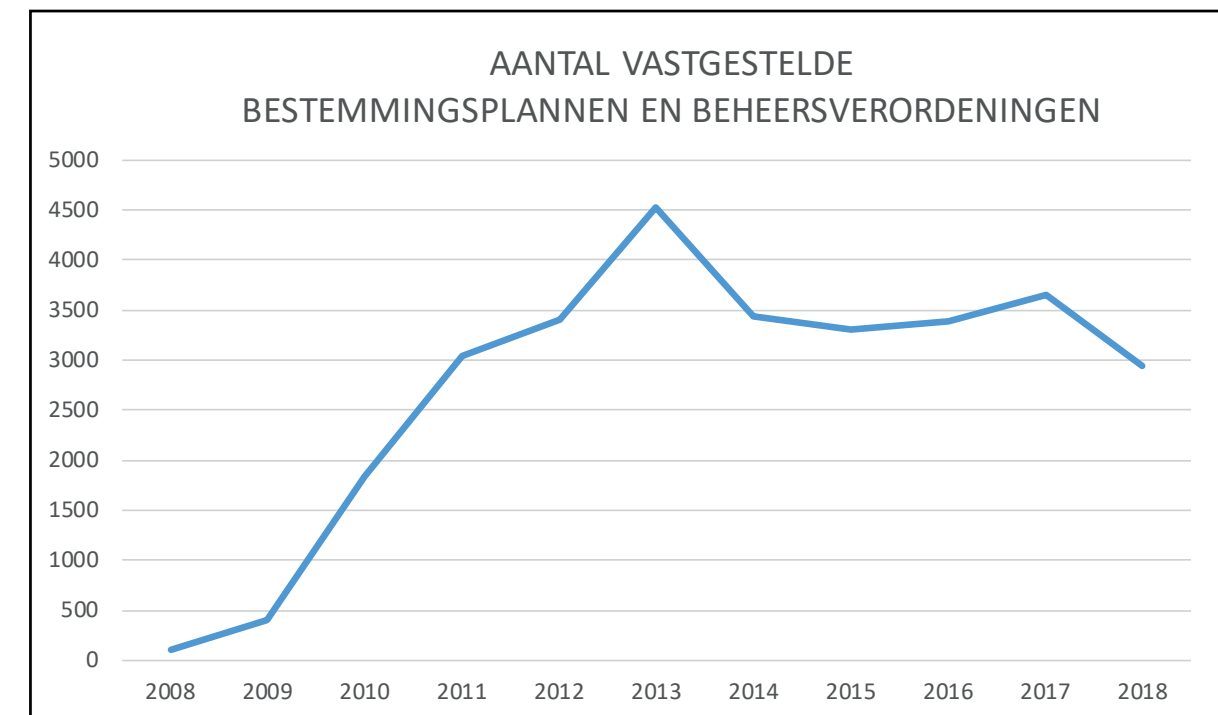
vanuit het RO beheerteam bij Geonovum eerder met de analyses hadden moeten starten. Eerlijk gezegd, denk ik dat het minder effect zou hebben gehad dan we nu zien. Juist de komst van de Omgevingswet stimuleert iedereen om de kwaliteit juist nu op te pakken. Natuurlijk had een analyse 5 jaar geleden ook een goed overzicht kunnen opleveren maar de vraag is of de bereidwilligheid net zo groot was geweest.

Mijn advies voor nu? Ga aan de gang met het opruimen van de planvoorraad om de overgang naar de Omgevingswet zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Aantal vastgestelde bestemmingsplannen en beheersverordeningen

Sinds 2008 zijn er veel ruimtelijke plannen beschikbaar gesteld via de landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl (voorheen RO-Online). Eind 2018 zijn dit er ruim 70.000. In onderstaande figuur zien we het aandeel vastgestelde digitale bestemmingsplannen en beheersverordeningen dat in november 2018 te raadplegen was via Ruimtelijkeplannen.nl. Dit zijn de plannen die onder de Omgevingswet door middel van het overgangsrecht onderdeel gaan uitmaken van het omgevingsplan.

BRON: Ruimtelijkeplannen.nl

Uit het archief

Kleuren gedrukt in Geel, Magenta en Cyaan Nevoc methode	Bestemmingen	Talens	PMS	Geel Magenta Cyaan	Mecanorma
				Procenten	Nevoc
	geel Verblijfsdoeluiden	aquarel 209 ecoline 201	drukinkt film en viltstift 109	G 100% M 10% C 0%	donker 6100 licht 5000
	orange Woondoeleinden	aquarel 211 ecoline 236	drukinkt film en viltstift 151	G 100% M 40% C 0%	donker 6300 licht 5200
	bruin Maatschappelijke doeleinden	aquarel 409 ecoline 416	drukinkt film en viltstift 471	G 100% M 70% C 40%	donker 6420 licht 5320
	rood	aquarel	drukinkt	G 100%	donker

Van de werkgroep Kleuren en Tekens op Stedenbouwkundige Plannen verscheen in 1980 de uitgave Bestemmingsplankaarten, codering, arcering en kleur. Het is een herziening van het onderdeel Bestemmingsplankaarten van het rapport Voorstellen inzake uniforme aanduidingen op stedenbouwkundige kaarten van dezelfde werkgroep, uitgebracht door het NIROV in 1967.

De bureaus die nauw betrokken waren bij DURP hebben in de zomer van 200 digitale voorbeelden gemaakt van alle instrumenten uit de Wro. Dit boekje bevat een beschrijving van de gemaakte voorbeelden. Een volledige blauwdruk voor het digitaal werken is het boekje echter niet.

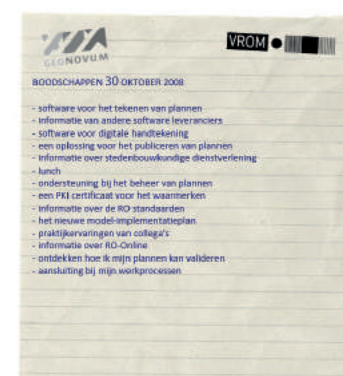
Het Durp team in 2006 met vlnr:

Ron Bloksma,
Marie-José Verheugen,
Anda van der Mark,
Gerrie Fenten en
Pieter van Teefelen.

Rudolf Jekel legt het Informatiemodel Ruimtelijke ordening 2006 uit tijdens een DURP congres

Wie is Geonovum en wat is de relatie met de RO Standaarden. Erica Verkerk en Paul Janssen leggen dit uit tijdens de VNG-Wro dagen in 2009.

Voorbereiden op de komst van de digitale verplichting van de Wro.

Lilian Waaijman werkt al geruime tijd in het RO beheerteam van Geonovum; zij is onze kracht achter de helpdesk. Vanuit verschillende rollen en organisaties is zij al veel langer betrokken bij de digitalisering van de bestemmingsplannen.

IMRO2003 bestemmingsplannen waren volop gemaakt. Via RO-Online ontsloot echter alleen IMRO2006 plannen. Om toch de IMRO2003 te kunnen gebruiken en ontsluiten is de convertor ontwikkeld. Ivo Noorhoff legt de werking van de convertor uit.

Gerrie Fenten (VROM) en Rik Duursma (gemeente Haarlemmermeer) in gesprek over, het kan niet anders, de standaarden.

Vele momenten in de afgelopen jaren bij het Kadaster en Geonovum zijn zowel extern als intern gevierd met taart. Alle taarten foto's naast elkaar leggend, blijkt dat wij ook onze taarten hebben gestandaardiseerd..

Citaat uit de brief van het ministerie van VROM februari 2009:

"... De voorliggende RO Standaarden vormen het meest wezenlijke fundament onder de digitale Wro. Daarom bied ik u deze map met gepaste trots aan."

Iedere gemeente en iedere provincie ontving begin 2009 één map met de RO Standaarden. Op papier.

2 juni 2010 was de feestelijke overdracht van RO-Online (nu Ruimtelijkeplannen.nl): het ministerie gaf hiermee het beheer van de landelijke voorziening over aan het Kadaster en Geonovum.

Bart Huijbers

Geodan
Senior Geo Information Consultant

HET VROM dWRO EXPERTTEAM

Voor mij begon het avontuur op 6 mei 2008. Ik was net één dag in dienst bij Geodan toen een offerte-aanvraag op de mat viel voor de werving van leden van het expertteam Digitalisering Wet ruimtelijke ordening. Omdat ik bij mijn vorige baan bij de gemeente Zeist 'wel eens iets met digitale bestemmingsplannen' had gedaan, leek deze aanvraag mij op het lijf geschreven.

Trouwpak

Eén week later reisde ik af naar de hoofdzetel van het Ministerie van VROM. In mijn trouwpak. Want tsja, het Ministerie... En Geodan had mij tijdens mijn sollicitatie nogal doorgezaagd over de vraag of ik mij in voldoende mate zou kunnen aanpassen aan de mores van opdrachtgevers. Bovendien kende ik mijn gesprekspartner Hennie Genee; altijd strak in het pak.

Baantjer

Na 10 jaar huwelijk was de broekband wel wat strakker gaan zitten. Knoopje los., riem erover.; niemand die het ziet! Het enige dat ik me vervolgens nog kan herinneren van het gesprek met Hennie en zijn collega Jeroen van der Veen is de plek waar het plaatsvond: in een raamloze kamer op de derde verdieping die vooral dienst deed als opslagruimte voor afgedankt meubilair. Even voelde ik me als een verdachte in een aflevering van Baantjer...

Alle vrijheid

Wat volgde was een anderhalf jaar durend avontuur waarin ik samen met collega experts Edwin Bleijnga, Ewald te Koppele, Bram van Hove en Jeroen Muller langs gemeenten en provincies trok om de blijde boodschap van de digitale ruimtelijke plannen te verkondigen. Door Hennie en zijn inhoudelijke secondanten Arie Duindam en Ron Bloksma kregen we daarbij alle vrijheid. Echt, alle vrijheid... Go West, young men!

"Niet met hen"

Dus reisde ik af naar de provincies Utrecht, Flevoland, Drenthe en Groningen om er regionale bijeenkomsten met gemeenten te organiseren. Dat bleek niet altijd eenvoudig, want sommige ambtenaren wilden onder geen enkele voorwaarde in één ruimte zitten met ambtenaren van hun naburige gemeente. Andere gemeenten zagen sowieso het nut van regiobijeenkomsten niet zitten. Zij hadden immers een softwareleverancier die het met de volgende versie van hun pakket allemaal voor hen ging regelen. Mijn weerwoord dat er naast techniek ook nog wel het een en ander te regelen viel op het gebied van inhoud en organisatie viel niet altijd in vruchtbare aarde. Overigens deugde de door mij voorgestelde groepsindeling sowieso niet.

"Wij wachten nog af"

Nóg opmerkelijker vond ik gemeenten die hun deelname lieten afhangen van de nog lopende besluitvorming of zij wel of niet gingen meedoen aan deze -wettelijk verplichte- opgave. Of de gemeente die mij wist te vertellen dat zij de digitale verplichting gingen uitbesteden aan een lokaal bedrijf dat vaardig was in het produceren van PDF bestanden...

"We gaan het regelen"

Méer energie kreeg ik van hen die ik later ging aanduiden als "de cowboys". Types als Alex Klijnstra van de gemeente Lelystad en later de gemeente Noordoostpolder, die zich weinig gelegen lieten van de formele besluitvormingen en "het gewoon ging regelen". Ik was nog maar goed en wel begonnen of Alex hing aan de lijn met de vraag wat hij allemaal moest gaan regelen. Graag volgende week een afspraak...

Kleine stapjes

Gaandeweg ontstond er zodoende in elke provincie een kleine groep van cowboys, een grote middengroep van gemeenten die schoorvoetend kleine stapjes zette, en een eveneens kleine groep verzetshelden. Een verdeling die ik herkende van mijn eerdere betrokkenheid bij de invoering van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen.

Zaal vol juristen

In het begin zaten de zalen tijdens de regiobijeenkomsten vol met juridische beleidsmedewerkers RO. Begrijpelijk, want het ging immers over het maken van bestemmings- en andere ruimtelijke plannen. Maar mijn verhaal ging vooral over de digitale aspecten van die plannen. Over IMRO coderingen, de SVBP, en de STRI. En over de noodzaak om een ‘beschikbaarstellingslocatie’ in te richten. En denk erom: ondertekenen -nou ja: waarmerken- met een PKI certificaat!!

Beleidsvrijheid

Soms kreeg ik medelijden met ze. Want dan waren ze op mijn aandringen en vol goede moed naar Systeembeheer gegaan, alwaar ze waren weggestuurd met de mededeling dat “beschikbaarstelling” helaas niet mogelijk was. Wat dat zou dan in de DMZ moeten. En die zit vol... Omgekeerd teisterden deze juristen mij met vragen over bijvoorbeeld de wijze waarop art. 17 WRO in de Wro was geland. En hoe zagen “die standaarden van jou” op de gewenste -en in hun geval ook noodzakelijke- beleidsvrijheid van bevoegd gezagen? Er is immers maar één Slot Zeist in Nederland...

“Bij systeembeheer kreeg men te horen dat ‘beschikbaarstelling’ niet mogelijk was.”

Gehaald

Na enkele bijeenkomsten leerden we elkaars wereld beter kennen, en elkaars taal beter spreken. En belangrijker nog: naarmate meer gemeenten stappen gingen zetten op het digitale pad, gingen ze elkaar daarover informeren en van tips voorzien. Uiteindelijk haalden al “mijn gemeenten” de eindstreep van 1 januari 2010. Ze moesten ook wel, want vanaf die datum ging de wettelijke verplichting van kracht voor het aanleveren van ruimtelijke plannen conform de RO standaarden. Onder druk van die deadline sneuvelde nog wel menige hooggestemde ambitie. Aansprekende ambities uit college-akkoorden over “de andere

overheid”, digitale dienstverlening en de burger centraal bleken voor 1 januari 2010 niet altijd haalbaar, en dus namen de vragen over “wat nou echt noodzakelijk was” toe naarmate die datum naderde.

Solide basis

Met de aanstaande Omgevingswet en het DSO zie ik veel van mijn strijdmakkers van weleer weer terug tijdens voorlichtingsbijeenkomsten. Zij zien nieuwe uitdagingen -en deadlines- op zich afkomen. Na 10 jaar ervaring met RO standaarden is er in het gemeentelijke werkveld een solide basis gelegd voor het aangaan van die uitdagingen. Ik hoop het, want ik pas nu echt niet meer in mijn trouwpak...

Dirk de Klerk

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Directie Ruimtelijke Ordening

RO standaarden met de juridische bril

Rond 2011 ben ik me als jurist gaan bezighouden met de opdrachtverlening van de digitale Ruimtelijke ordening binnen VROM: de beheeropdrachten van RO Standaarden (Geonovum) en Ruimtelijkeplannen.nl (Kadaster en Geonovum). Afkortingen als IMRO, IMROPT, SVBP vlogen al snel over tafel. Begrippen als viewer, SLA, standaarden, releases, bugfixes, platform moest ik me eigen maken. In het begin viel dat nog niet mee, maar na verloop van tijd weet je ook als jurist niet beter.

Lang geleden (ik spreek dan over de jaren tachtig van de vorige eeuw) hield ik me bij de gemeente al bezig met bestemmingsplannen. De kaarten bij die plannen waren groot van formaat en lagen in speciale kasten, zodat ze zo min mogelijk zouden beschadigen. De bijbehorende boekjes, allemaal analoog, lagen er keurig bij. Inzien kon alleen binnen kantoortijden. Ook werden wel boekjes met (gekleurde) kaarten besteld en bezorgd. Onder meer de Gasunie had mensen in dienst die regelmatig langs kwamen om te zien of hun vitale gasbelangen niet zouden kunnen worden geschaad door nieuwe ruimtelijke plannen. Ook projectontwikkelaars bestelden regelmatig analoge ruimtelijke plannen om de juiste informatie te hebben. De juiste informatie hebben, was dan ook nogal eens een

kwestie van goed contact houden met ambtenaren.

24/7 iedereen dezelfde informatie

Het 24 uur per dag, online kunnen bekijken van alle ruimtelijke plannen is nu grotendeels werkelijkheid geworden. Meer dan 80% van alle plannen is inmiddels digitaal. Niemand hoeft meer boekjes en kaarten te kopen. Je ziet ze gewoon op je computerscherm, overal waar je wilt. Iedereen dezelfde informatie. De rol van de RO Standaarden is daarbij groot. Zonder standaarden geen softwareleveranciers die voor aanvaardbare prijzen applicaties maken waarmee we ruimtelijke plannen kunnen maken. Zonder standaarden kan de gebruiker ruimtelijke plannen van gemeenten onderling niet goed vergelijken. Belangrijk werk dus dat zeker moet worden voortgezet.

Digitaal zet door

Bij de wijzigingen van de RO Standaarden in 2012 heb ik zelf aan de wieg gestaan. Het vermelden van de juridische status van plannen, het maken van objectgerichte plannen die goed doorzoekbaar zijn en exploitatieplannen die in het vervolg ook digitaal moeten zijn, werden hiermee verplicht. Niet alle bronhouders maken nog voldoende gebruik van deze mogelijkheden. Dit is wel belangrijk, ook met het oog op de komst van de Omgevingswet.

Voorbereiden op Omgevingswet

Recentelijk is gezien of voorafgaand aan de komst van de Omgevingswet nog een laatste herziening

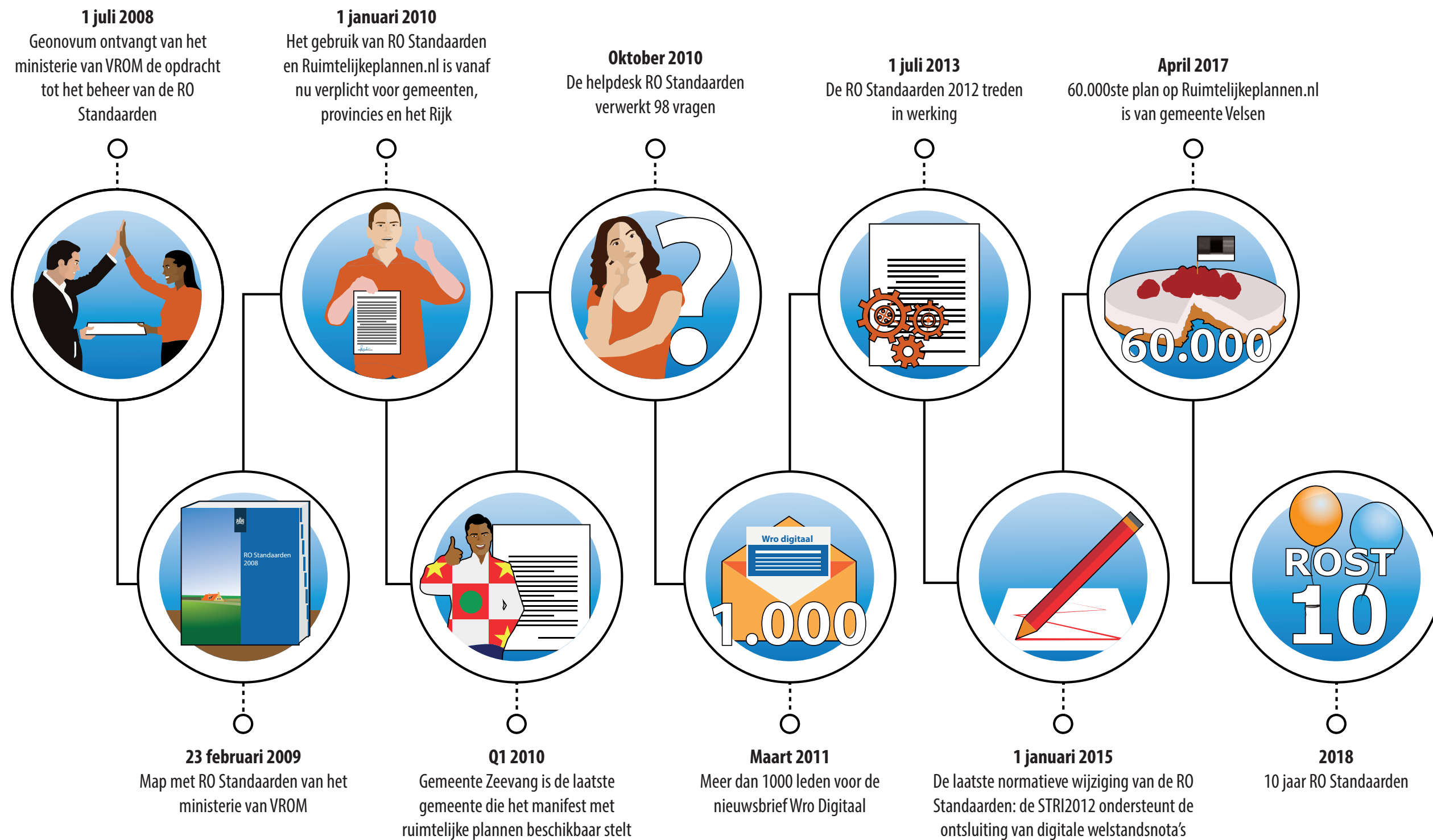
van de RO Standaarden nodig zou zijn. Gebleken is dat de standaarden robuust genoeg zijn om de laatste jaren voorafgaand aan de Omgevingswet te gebruiken. En dat zijn ze. Wel is de laatste jaren hard gewerkt aan een transitieplan om van oud (Wro) naar nieuw (Omgevingswet) te komen. Onder meer is gekeken wanneer precies nog de RO Standaarden moeten worden gebruikt en wanneer de nieuwe Omgevingswet-standaarden. Met de Overbruggingsfunctie kunnen straks de Wro-plannen in de juiste context worden getoond met de nieuwe Omgevingsplannen.

Ontwikkeling en beheer gaat door

In 2018 bestaan de RO Standaarden tien jaar. De RO Standaarden zullen niet nog eens tien jaar actief voortbestaan. Wat wel blijft, daarvan ben ik overtuigd, is de rol van Geonovum, samen met vele anderen, bij het ontwikkelen en beheren van standaarden. In den brede bij de geo-standaarden, maar zeker ook bij de Omgevingswet-standaarden. Naast de generieke standaarden die samen met KOOP ontwikkeld worden, zijn er specifieke standaarden en profielen nodig voor de instrumenten van de Omgevingswet. Niet alleen voor het kunnen raadplegen van de toepasselijke regels binnen de fysieke leefomgeving, maar ook voor het kunnen aanvragen van vergunningen voor activiteiten en het doen van meldingen daarvoor.

Bij dat nuttige en interessante werk wens ik alle betrokkenen veel succes toe!

Mijlpalen

RO beheerteam
Geonovum

PRPCP2008 - Het zwarte schaap van de RO Standaarden familie

De Praktijkrichtlijn voor Plancontour en PDF (PRPCP2008) is een bijzonder lid van de RO Standaarden familie. De standaard is ontwikkeld met het doel vigerende plannen van de oude WRO, dus van vòòr 2008, ook digitaal via de landelijke voorziening voor de ruimtelijke ordening te kunnen ontsluiten.

Gemeente Weert was een van de eerste gemeenten die een grote hoeveelheid plancontour en pdf plannen ontsloot via het toenmalige RO-online. Op zoveel digitaal enthousiasme was de server van de landelijke voorziening in 2009 nog niet berekend, maar dat kon snel worden opgelost. Naast Weert waren er meer gemeenten die hun analoge plannen stelden via RO-Online. De meeste gemeenten gingen echter voor het beschikbaar stellen van compleet digitale plannen, conform de nieuwe Wro. Maar nu, in 2018 zien we een ervaring van de PRPCP2008.

Analoge plannen, digitaal ontsluiten

Het ontsluiten van ruimtelijke plannen als plancontour en pdf was bedoeld om digitaal inzichtelijk te maken welke plannen op welke locatie in analoge vorm juridisch bindend zijn. Op basis van de '2008' in de naam van de standaard zou je kunnen denken dat

de standaard onderdeel is van de IMRO2008 standaard. Dat is echter niet het geval. Publicatie op Ruimtelijkeplannen.nl van analoge plannen in digitale vorm gebeurt namelijk middels het STRI2006 manifest. Het STRI2006 manifest kent geen authenticiteitskenmerken: het 'slotje' dat je wel ziet bij IMRO2008 en IMRO2012 plannen. Er moet namelijk niet de suggestie worden gewekt dat deze analoge, ingescande plannen in hun digitale vorm juridisch bindend zouden zijn.

Eenvoudig

PRPCP2008 houdt niet meer in dan het digitaal vastleggen van de contour van een analoog geldend ruimtelijk plan (meestal bestemmingsplan), met daaraan gekoppeld een gescande versie van de plankaart, de toelichting, de voorschriften en eventueel bijlagen. Het resultaat maakt inzichtelijk waar een bepaald plan geldt – vooropgesteld dat de bronhouder de contour op de juiste wijze heeft gemaakt. Surfend over Ruimtelijkeplannen.nl biedt het raadplegers een redelijk eenvoudige manier om de bijbehorende documenten als PDF-bestand te bekijken. Voor de bronhouder, meestal de gemeente, was deze manier van digitaal aanbieden een sneller en goedkoper alternatief dan het ontsluiten van analoge plannen met behulp van IMRO2006, of het toepassen van de standaarden conform de nieuwe Wro.

Maar het blijft analoog

De Plancontour en Pdf ontsluiten via Ruimtelijkeplannen.nl is dan wel eenvoudig, maar het gebruik ervan biedt niet veel meer mogelijkheden dan het plan in analoge vorm bij de balie van het gemeentelijk loket. Er is geen plankaart waarin individuele objecten bevestigd kunnen worden, en ook de planteksten bieden niet meer mogelijkheden dan het analoge 'boekje'. Sommige juristen ervaren plancontour en pdf wel als digitaal, maar vanuit informatiekundig perspectief is er geen enkel voordeel ten opzichte van de papieren versie.

Opleving

Toch zien we dat het gebruik van de PRPCP2008 standaard in 2018 ineens toeneemt. Eind november 2018 stond de teller voor PRPCP2008-plannen op Ruimtelijkeplannen.nl op 3.851. Op 1 januari 2018 waren dat er 3.334; een toename van ruim 500 vigerende analoge plannen dus die nu online te bekijken zijn.

Belangrijke oorzaak van deze herontdekking is de Wetswijziging Wet ruimtelijke ordening voor afschaffing actualiseringsplicht bestemmingsplannen en beheersverordeningen. Hierdoor blijven de analoge vigerende plannen rechtsgeldig op voorwaarde van 'digitale' beschikbaarheid via Ruimtelijkeplannen.nl. Met het oog op de invoering

van de Omgevingswet, loont het nauwelijks om die plannen alsnog te digitaliseren conform de vereisten van de Wro.

Schijn digitalisering

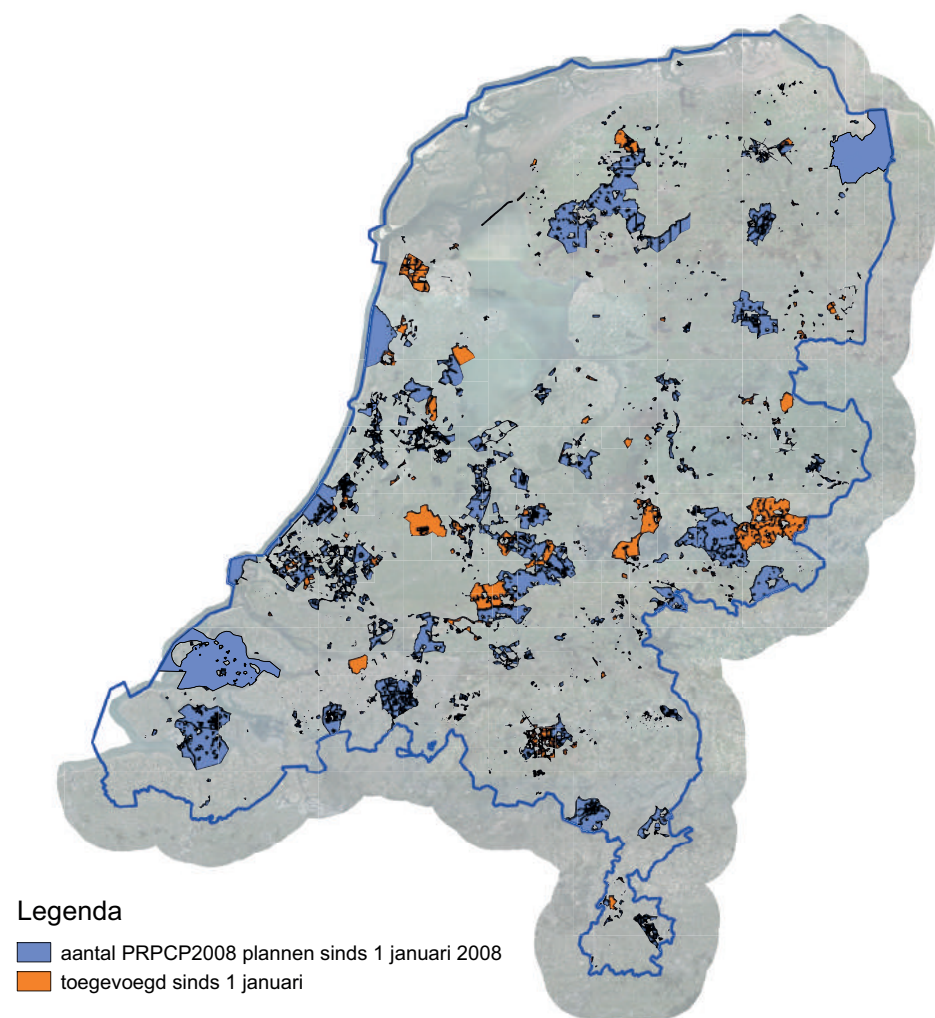
Voor de Omgevingswet zijn hoge ambities geformuleerd. Je moet van tekst naar kaart kunnen navigeren en je moet alleen die regels kunnen tonen die gelden op een bepaalde locatie en die passen bij de gestelde vraag. Met een analoog plan - ook al is die ontsloten als plancontour pdf - kan je niet voldoen aan deze vereisten. Door de afschaffing van de actualiseringsplicht gaan veel in wezen analoge plannen vanaf 2021 mee als 'tijdelijk omgevingsplan' naar het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Zij worden daarmee onderdeel van het overgangsrecht en kunnen in theorie tot 2029 vigerend blijven. Daarmee gaat een standaard die was bedoeld als overgang van WRO naar de digitaliseringsplicht van de Wro, ons uiteindelijk

achtervolgen tot ver in de Omgevingswet. De digitale dienstverlening kan op deze manier nog heel lang op een (te) laag pitje blijven staan.

Zwarte schaap

De Plancontour & PDF; is het digitaal, is het analoog, of wellicht 'digi-loog'? Gezien de beperkte digitale mogelijkheden is het in ieder geval het zwarte schaap van de RO Standaarden familie.

BRON: Ruimtelijkeplannen.nl

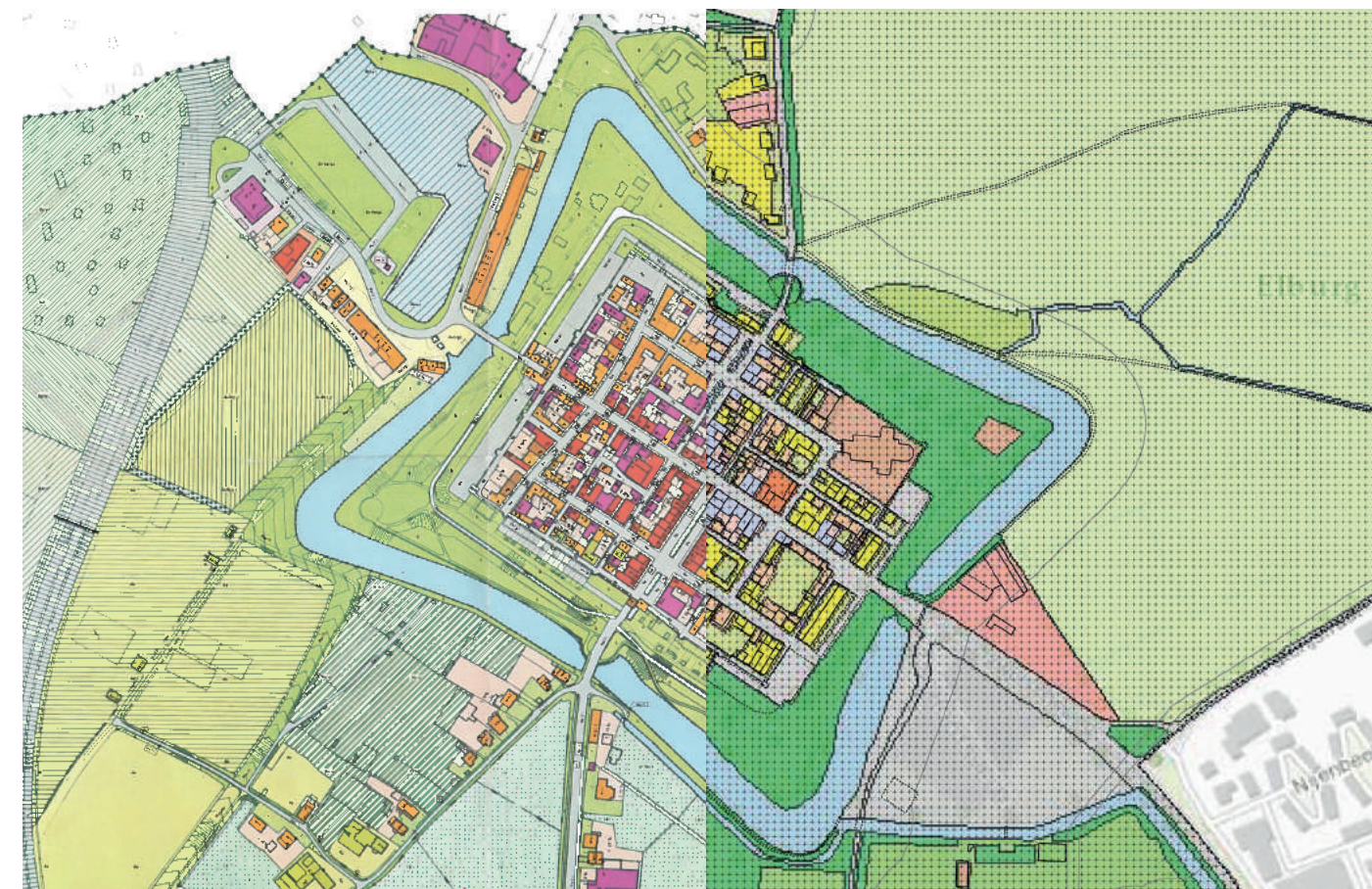

Elburg

Toen en nu

We zien hier de vestingstad Elburg. Links op een bestemmingsplankaart uit 1980, rechts het bestemmingsplan Beschermd Stadsgezicht uit 2014. De kaart uit 1980 is opgenomen in het rapport Bestemmingsplankaarten, codering, arcering en kleur. Deze uitgave is een herziening van het onderdeel Bestemmingsplankaarten van het rapport Voorstellen inzake uniforme aanduidingen op stedenbouwkundige kaarten van werkgroep Kleuren en Tekens op Stedenbouwkundige Plannen, uitgebracht door het NIROV in 1967. De kaart is als losse kleurenfotokopie opgenomen. Het maken van kleurenfotokopie is op dat moment een nieuwe ontwikkeling in de reproductie-techniek. Men vermoedde op dat moment dat deze technische ontwikkeling van belang zou kunnen worden voor de bestemmingsplanpraktijk.

Het vastgestelde digitale bestemmingsplan laat ons zien dat een aantal kleuren niet is veranderd ten opzichte van 1980: de kleuren van de bestemmingen groen, verkeer en water herkennen we. Het grote verschil is in vestingstad zelf te zien. Wonen heeft de prominente kleur geel, maar net als op de oude bestemmingsplankaart zien we verschillende bestemmingen; naast wonen is er ook maatschappelijk en centrum. Ook heeft de bestemming tuin een plek gekregen in het plan van 2014. Symbolen voor monumenten, letteraanduidingen en percentages zijn op de digitale kaart vervangen door klikbare informatie.

Monique van Scherpenzeel

Geonovum
Adviseur digitale ruimtelijke ordening

Een model voor het ontwikkelen en beheren van standaarden

Een standaard implementeren in software samen met de wensen van de gebruikers van die software. Het is een wereld die ik me ruim 15 jaar geleden al eigen maakte toen ik als consultant voor een leverancier door het land trok. Noch een standaard noch de software vertelt je precies wat je moet doen; de standaard is een middel dat het werkproces ondersteunt. Een werkproces van het maken van het plan tot het beschikbaar stellen en toegankelijk maken van het plan.

Om mijn werk te kunnen doen had ik niet alleen technische kennis nodig voor het installeren van de software of het uitleggen van de standaard. De juridische grondslagen en de inhoud van de plannen zijn minstens zo relevant om uit te kunnen leggen hoe je een digitaal plan maakt. Met deze kennis en ervaring wilde ik meer doen. Het beheer van de RO Standaarden leek bij die wensen te passen. En hoewel ik voelde dat dit mijn pad was, wist ik eerlijk gezegd amper waar ik aan begon toen ik in oktober 2008 startte bij Geonovum. Samen met Erica Verkerk, Arie Duindam en Paul Janssen vormde ik het team dat de RO Standaarden beheerde.

Beheer... Eh....

Het ministerie van VROM had de opdracht voor het beheer van de RO Standaarden per 1 juli 2008 aan Geonovum gegeven. De RO Standaarden ondersteunen de digitaliseringsverplichting van de Wro. Iedereen maakt de ruimtelijke plannen op een dezelfde manier, maar de inhoud van de plannen is te bepalen door de bevoegde gezagen. Governance, visie en financiën zijn geregeld. Bij Geonovum lag er een projectplan. Maar verder lag het terrein nog volledig braak. Mijn contacten met gemeenten en bekendheid met software en zeker de gouden combinatie van inhoudelijke kennis van technische en juridische aspecten kwamen dus goed van pas. Geonovum bestond net 1,5 jaar. Met ontwikkeling van standaarden was er wel ervaring. Maar hoe je het beheer van een standaard goed inregelt? Feitelijk was het beheren van de RO Standaarden de eerste echte klus. Dus pakten we dat pragmatisch op: Wat weten we al en wat moet er nog geregeld worden?

In contact met het werkveld

De gebruikers van de standaarden zijn gemeenten, provincies en het rijk conform Wro. Maar softwareleveranciers, stedenbouwkundige bureaus, Ruimtelijkeplannen.nl (destijds: RO-Online genoemd) zijn eveneens gebruikers van de standaard. Redenerend vanuit de ambitie dat de standaarden: 'het werkproces moeten

ondersteunen', hebben we regulier overleg ingesteld met het werkveld. Zo konden we snel en gericht achterhalen of de standaard inderdaad een hulpmiddel is of dat zij problemen oplevert in het werkproces. Om de erkenning en acceptatie van de standaarden te ook bij de makers van plannen te vergroten, is een conformiteitstoets ontwikkeld. Software die conformiteitstoetsing succesvol doorstond, werd voorzien van een certificaat. Dat certificaat zei eigenlijk: met deze applicatie kan je een plan maken die aan de standaarden voldoet. Het tactisch beheer van de standaarden kreeg vorm.

Inrichten helpdesk

Als je tijdens het werken met de standaarden aanloopt tegen vragen, of wanneer je wensen hebt met betrekking tot de standaard, dan moet je die te allen tijde bij een centraal punt kunnen indienen: de helpdesk RO Standaarden. Ook vandaag de dag is de helpdesk de levenslijn tussen de beheerder en de gebruikers. Handreikingen, werkafspraken en updates van praktijkrichtlijnen. Het operationele beheer werk is in de loop der jaren zeer transparant geworden.

Waar moet het duidelijker?

Een helpdesk geeft goed inzicht in de vragen die spelen bij gebruikers. De vragen geven een duidelijke indicatie van waar er extra uitleg nodig is over de standaard. Of waar extra ondersteuning

nodig is. Op basis van signalen die bij de helpdesk binnen kwamen, is er bijvoorbeeld een convertor gemaakt die de vroege koplopers hielp om hun plannen via Ruimtelijkeplannen.nl te laten ontsluiten door IMRO2003 plannen om te zetten naar IMRO2006. Implementatieondersteuning op zijn best. Ook een wiki vol met praktische tips en wijzigingen is mede opgebouwd op basis van vragen en antwoorden die we via de helpdesk ontvingen. En al snel wisten ook hogescholen ons te vinden met verzoeken om de nieuwe generatie mee te nemen in de digitale kant van de Wro.

Actief communiceren

Ook zijn er voor de Wro al snel verschillende communicatiekanalen ingericht om pro-actief de sector te informeren. Werkten we in het begin met papieren factsheets, en folders, later kwamen de publicaties in de vakbladen en boekjes van Provero. En natuurlijk is er de Geonovum website en de nieuwsbrief Wro Digitaal die we samen met het Kadaster en Ministerie vullen met informatie over de digitale Wro.

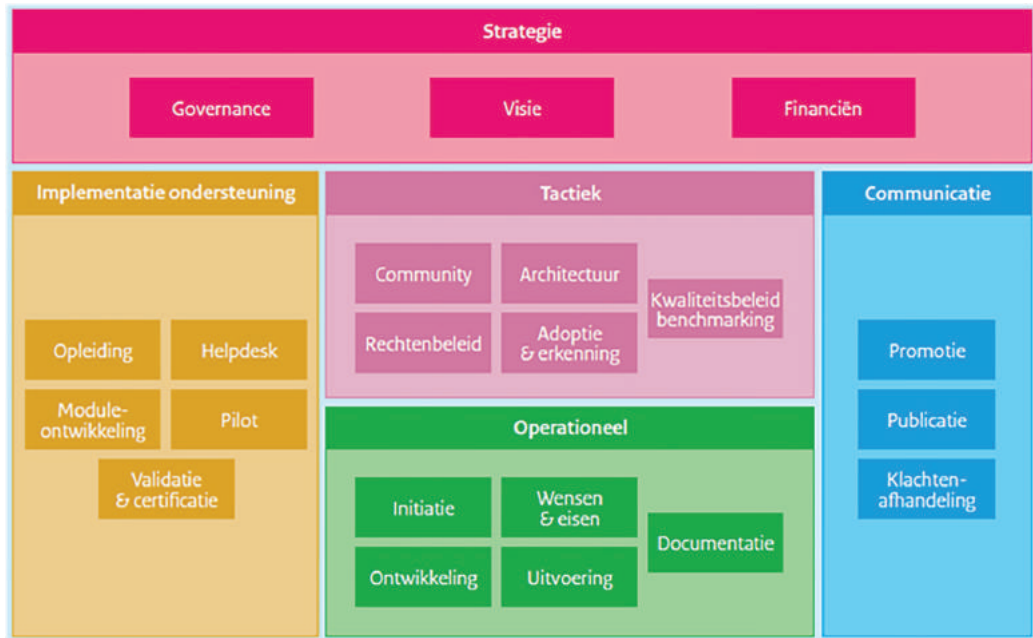
Predicaat ‘Uitstekend beheer’

Gaandeweg ontwikkelden we zo een methode voor het beheer van Standaarden. Een paar jaar later werkte het Forum Standaardisatie samen met TNO aan een methode om een open standaard te ontwikkelen en te beheren. Dit is BOMOS, het beheer- en ontwikkelmodel voor open standaarden. Onze kennis en ervaring is mede de basis geweest

voor de ontwikkeling van deze methode. BOMOS is een methode waarmee je standaarden op uniforme en transparante wijze kunt ontwikkelen en beheren, ongeacht voor welke sector je dat doet. Vanaf het eerste begin hebben wij bij Geonovum BOMOS omarmt en gebruikt als leidraad voor het beheer van onze standaarden. Niet alleen de RO Standaarden, maar ook de basisset geo-standaarden en de standaarden BGT | IMGeo. Hoe trots was ik toen Geonovum van het Forum Standaardisatie in 2014 het predicaat ‘uitstekend beheer’ kreeg voor de nationale geo-standaarden die op de pas-toe-leg-uit lijst staan.

Trots

Voor het beheer van de RO Standaarden gebruiken wij de afgelopen jaren BOMOS als kapstok voor onze beheerwerkzaamheden. Als middel in ons werkproces maar ook als toetsingskader. De RO Standaarden zijn geen doel op zich, maar zorgen er mede voor dat we samen met het werkveld in negen jaar tijd 70.000 digitale ruimtelijke plannen hebben gemaakt. En een groot deel daarvan is de digitale versie de rechtsgeldige versie. Dan kan je toch alleen maar trots zijn dat we dit samen voor elkaar hebben gekregen.

Het BOMOS model.
BRON: Forum Standaardisatie

Column Ballonnen

Arie Duindam

Kadaster
Senior Adviseur en Product Owner binnen
programma Digitaal Stelsel Omgevingswet

Mijn eerste werkdag bij VROM, een ministerie uit vervlogen tijden met een logo van karton, in 2006. Op een piepkleine, overvolle werkkamer kreeg ik een half bureautje. Er hingen ballonnen op de kamer. Dit was zeker voor een jarige collega. Langzaam kwam ik er achter dat deze waren opgeblazen om mijn komst te vieren. Dat deed men toen nog, als er een adviseur werd ingehuurd. Toen ik er achter kwam, durfde ik er niets meer over te zeggen. Tegenwoordig mogen ballonnen niet eens meer, vanwege het milieu, maar bij het milieuministerie was dat toen nog niet bekend.

Die zelfde dag leerde ik onze programmamanager Gerrie Fenten kennen, een rots in de branding. Gerrie blies prompt een overleg af omdat er geen stukken waren geleverd. Dit was denk ik niet heel gebruikelijk. In het begin vond ik het doodeng en onbegrijpelijk allemaal.

We hadden vaak vergadering. Een grote, ronde tafel met de heren directeuren-eigenaars van de stedenbouwkundige fine fleur, en

Gerrie aan het hoofd. Dan ging de discussie bijvoorbeeld over het onderwerp of waarden een aanduiding waren bij agrarisch, of dat agrarisch met waarden een eigen enkelbestemming moest zijn. Geen idee waar dat over ging, maar de discussies waren erg levendig en er werd welbespraakt en bevlogen gedebatteerd. Ik denk dat ik de enige was met een laptop.

Herinneringen zijn vaak onbetrouwbaar. Toch weet ik vrij zeker dat deze discussies als volgt werden beslecht. Als het lang genoeg had geduurd en de gemoederen teveel opliepen, dan trok Gerrie haar schoen uit, sloeg daar een paar keer flink mee op de tafel, vertelde aan de notulist wat er besloten was, en dat was het dan. Agrarisch met waarden was de nieuwe enkelbestemming. Een besluit was een besluit, zo ging dat in die tijd. We waren snel klaar met ons project.

Ik moest iets bedenken voor de beschikbaarheid van de bestemmingsplannen. Ik had wel door dat de heren stedenbouwkundigen hier nog nooit over hadden nagedacht, dus dat scheelde al vast. In die tijd was architectuur nog iets voor de Rijksgebouwendienst. Geonovum bestond nog niet, de iPhone ook niet. We hadden het uiteindelijk zo simpel mogelijk gemaakt: planbestanden op internet zetten en beschermen tegen wijzigen. Dat was het wel zo'n beetje. Dit werkte eigenlijk prima. Nog steeds trouwens. Standaarden werden gepubliceerd in een mooie, dikke map, met een inlegvelletje voor de laatste wijzigingen.

De plannen van het Rijk werden gepubliceerd met mijn laptop. Die laptop heb ik een paar maanden geleden in werkende staat naar de kringloopwinkel gebracht. Daar werd ik ontvangen met ballonnen, die waren opgehangen voor een jarige medewerker.

Paul Jansen

Geonovum

Adviseur informatieanalyse en geo-informatie infrastructuur

Een kleine geschiedenis van de digitale Wro Digitaal is normaal

In 2001 ben ik na 6 jaar in Afrika en in Zuid-Amerika aan informatiesystemen meegewerkt te hebben, begonnen met de opdracht waarmee ik nu nog bezig ben. Waar ik terecht kwam na die internationale avonturen? In een Nederlands DURP. Probeer maar eens uit te leggen wat dat te maken had met wat ik tot dan toe had gedaan.

Mijn eerste opmerking daarover was dat Jan Pronk, de toenmalige Minister van VROM ook net van de post Internationale Samenwerking naar VROM was verhuisd. Dus ik was met de baas mee verhuisd. Niet dat hij daar iets van wist. Maar goed, zo moest ik dus mijn weg vinden. En DURP was ook ontwikkeling en ook samenwerking... Bovendien was DURP zo durps niet. DURP was ambitieus. In 5 jaar tijd zou DURP het ruimtelijke orderingsdomein zodanig bestormen dat iedereen dacht dat digitaal normaal was.

Een sympathiek durp

Terug naar het begin. Ik werkte bij Ravi en Ravi was partner in DURP. Het programma DURP was voortgekomen uit de notie dat digitaal werken in de ruimtelijke ordening het proces van opstellen, consulteren, vaststellen, weer wijzigen en publiceren van in eerste instantie bestemmingsplannen veel efficiënter zou maken. Ervaringen daarmee waren al opgedaan bij een aantal gemeenten. Deze ervaringen konden nationaal worden uitgedragen. Het programma DURP was geboren. Maar let wel, het was een stimuleringsprogramma. Het

digitale werken werd gestimuleerd maar het was uitdrukkelijk niet verplicht. Dat durfde DURP nog niet, want DURP was ook sympathiek.

Meesterlijk

DURP was er dus als programma. Als standaard die de digitale uitwisseling mogelijk zou maken, was er IMRO. Het was mijn taak om IMRO te ontwikkelen binnen DURP. Nog geschikter te maken, nieuwe eisen te realiseren, alle RO plannen erin te krijgen, valideerbaar te maken, geschikt te maken voor een nationale voorziening en breed toepasbaar in software. Alles stap voor stap. Ik was daarin natuurlijk maar een radertje en had het geluk om met fantastische mensen te kunnen werken. Gerrie Fenten leidde het programma namens VROM meesterlijk langs bochtige paden, hoge passen en diepe afgronden.

Drie-eenheid

Helemaal mooi was de samenwerking met de stedenbouwkundige bureaus. Ik kende het onderwerp ruimtelijke ordening helemaal niet en viel met mijn neus in de boter. Rudolf Jekel en Jos van Wijk vormden samen met mij de drie-eenheid die de informatiekundige kant van de RO in IMRO zouden vastleggen. Beide heren inhoudelijk top, bevlogen, visionair, vernieuwend en retorische fenomenen. Daarnaast was er de publicatie 'Op de digitale leest' die de nieuwe manier van werken

uitdroeg. Jur van de Velde heeft daarna het proces geleid om dit tot een Standaard Vergelijkbaarheid, de SVBP te brengen. Uiteindelijk heeft dat geresulteerd in de integratie van IMRO en SVBP in één set aan RO standaarden. Ondertussen had Gerit Bitter van de provincie Zeeland voorgesteld om aan IMRO een jaartal te koppelen. Onze eerste versie zou IMRO2003 heten. Zonder spatie. De jaartallen hebben daarna de dynamiek en energie van de standaard gesymboliseerd. Ze zijn iconen van hun tijd geworden.

Codetaal

IMRO2003 was gebaseerd op NEN 3610. Als uitwisselformaat was er de NPR 3611, met als titel 'Gebruik van NEN 1878 bij het objectgericht leveren van gegevens over de aan het aardoppervlak gerelateerde objecten.' Als ik in die NEN 1878 keek dan was dat voor mij een soort codetaal waar een enigma aan te pas moest komen om dat leesbaar te maken. Gelukkig hadden we softwareleveranciers aan boord: een viertal leveranciers die van begin af aan bij de IMRO ontwikkeling betrokken waren. Vaak had ik daar sessies mee en zeker in het begin begreep ik niet alles. Na zware overpeinzingen vroeg ik hun hoe het eigenlijk werkt met die IMRO standaard. Is de software niet een vast onderdeel van de standaard geworden? Kon je iets met IMRO als je niet deze wel heel erg specifieke software ook hebt? Het antwoord weet ik niet meer maar het zal

DURP Congres 2006. BRON: Arie Duindam

even stil zijn geweest. Bij die softwareleveranciers zat ook Marcel Reuvers. Die kwam snel daarna ook bij de Ravi. En toen werd alles anders.

“Aan DURP werd gevraagd of we IMRO niet alsjeblieft verplicht konden maken. Hoe succesvol kan je zijn?”

Internationalisering biedt uitkomst

NEN 3610 ging internationaal. We gingen de standaarden van ISO en OGC toepassen in de herziening van NEN 3610 en IMRO zou daarin volgen. We gingen objectgerichte informatiemodellen maken, UML diagrammen voor het conceptuele verhaal en GML voor de uitwisseling. We hadden geen enigma's meer nodig om de code te ontcijferen en relatief standaard software oplossingen konden met de Standaard werken. Het was tevens de tijd dat INSPIRE met diezelfde manier van werken begon. Dat sloot goed aan. IMRO en DURP werden de

voortrekkers hiervan. Abstracte codes uit de oude IMRO werden vervangen door leesbare namen: bestemmingsvlak, aanduiding, maatvoering. Provincie en Rijk werden met Provinciale plannen en Planologische Kernbeslissingen volledig onderdeel van het model IMRO2006. Er kwam ook een landelijke voorziening RO-Online met een validator om de kwaliteit te kunnen garanderen. En DURP ging door het land met roadshows. Vaak in provinciehuizen.

Op verzoek verplicht

Ondertussen kwamen er weer nieuwe eisen en gingen we door met ontwikkelen. IMRO2006 werd snel opgevolgd door IMRO2008 die als gevolg van de overgang van WRO naar Wro is ontwikkeld. De 2008 versie van de standaard werd wettelijk onderdeel van de Wro. Dus nu niet meer optioneel maar juridisch verplicht: Het hele werkveld zag het digitale werken zitten maar had nog een duw in de rug nodig om de bestuurders mee te krijgen. Aan DURP werd gevraagd of we IMRO niet alsjeblieft verplicht konden maken. Hoe succesvol kan je zijn? IMRO2008 werd samen met SVBP2008 en STRI2008 in de Staatscourant gepubliceerd en naar Brussel gestuurd waar alles integraal werd vertaald in Duits en Engels. De Doppelnutzung en de Double Zoning werden wereldkundig gemaakt.

“De softwareleveranciers waren voor mij de ambassadeurs van de uitrol van de RO Standaarden. Een belangrijke bijdrage aan het succes is door hun geleverd.”

De praktijkrichtlijn werd een Code of Practice. En we gingen conformiteitstoetsen uitvoeren of softwarepakketten aan de standaard voldeden. Een hele klus was dat. Berichten valideren was één ding, maar bepalen of een pakket conform de standaard is en alleen conforme producten kan maken, is iets anders. Een uitgebreid testprotocol werd opgesteld en software kon gratis worden getest met maximaal één gratis herkansing. Het zorgde ervoor dat de standaardontwikkeling en implementatie ondersteuning in software nog dichter bij elkaar kwamen. De softwareleveranciers waren voor mij sowieso de ambassadeurs van de uitrol van de RO standaarden. Een belangrijke bijdrage aan het succes is door hun geleverd.

Van ontwikkeling naar beheer

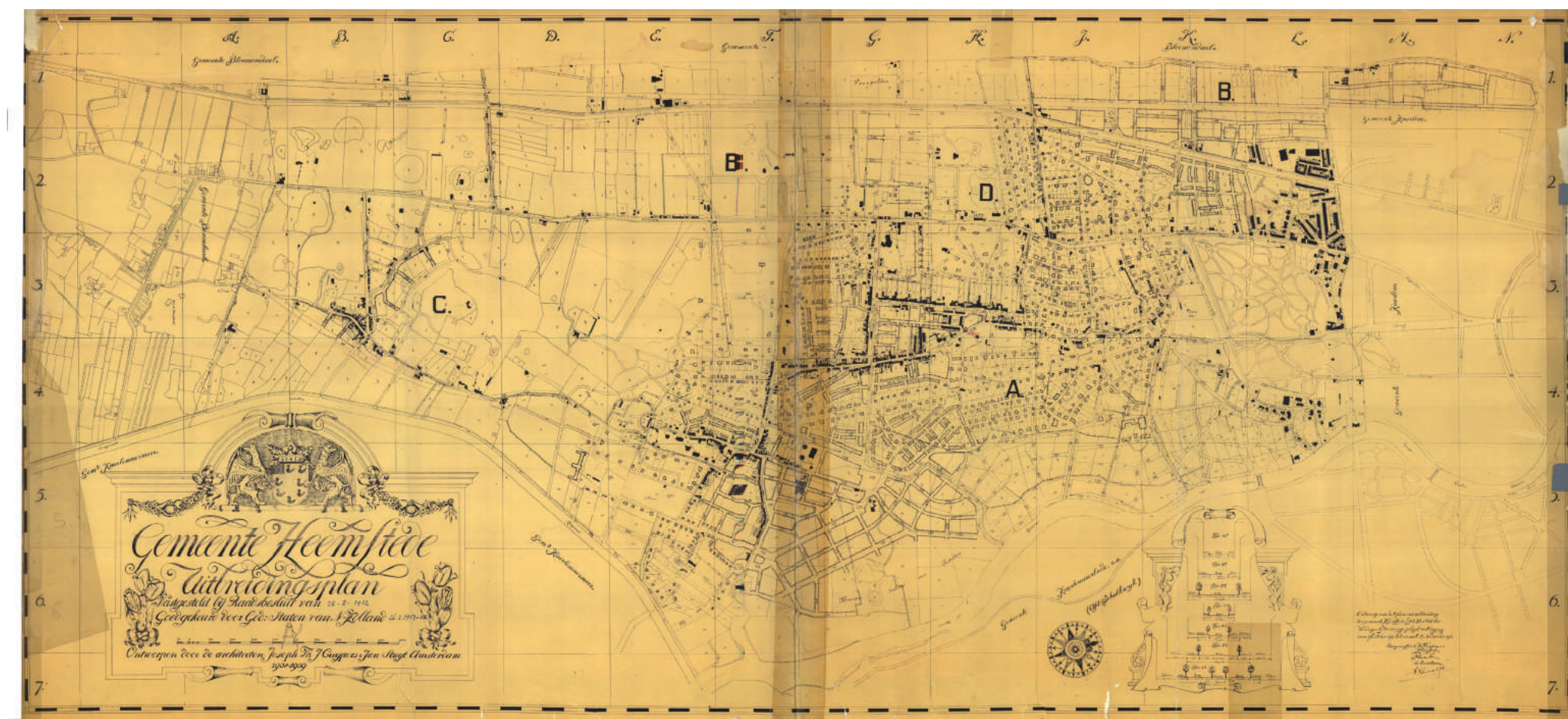
De standaard was inmiddels zo breed uitgerold dat het beheer ervan extra aandacht behoefde. Geonovum werd de gedelegeerde beheerder. Met Monique van Scherpenzeel begon de professionalisering van het beheer. Een helpdesk werd ingericht, er kwam een voorlichtingspagina, een wijzigingsprotocol, een beheergroep, softwareleverancieroverleg. En ondertussen: op naar IMRO2012 met de volgende grote stap. Want het digitale bestand werd het rechtsgeldige document en het analoge een afgeleide daarvan. De planteksten werden ook objectgericht en kregen daarmee een betere ontsluiting en doorzoekbaarheid. Eigenlijk helemaal uitontwikkeld.

Volgende stap: Omgevingswet

Inmiddels werk ik aan de standaarden voor de Omgevingswet. Waar IMRO een analoge manier van werken veranderde in een digitale manier van werken is de Omgevingswet een andere manier van denken. Dat is een ingewikkelder proces. Maar het is weer revolutionair en weer loopt de sector voorop. Toch kijk ik ook soms terug en sprak ik laatst iemand op een STOP/TP leverancierssessie. Hij merkte op dat het met IMRO toch net even anders was. Hoe voortvarend het liep, hoeveel we bereikt hebben, met een relatief klein programma. Ongelofelijk eigenlijk.

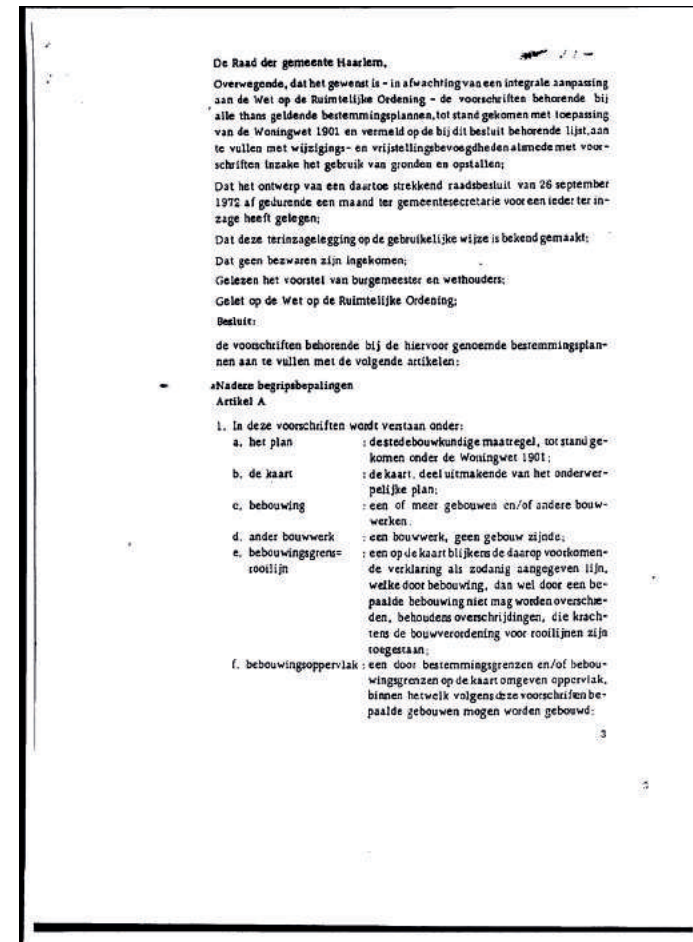
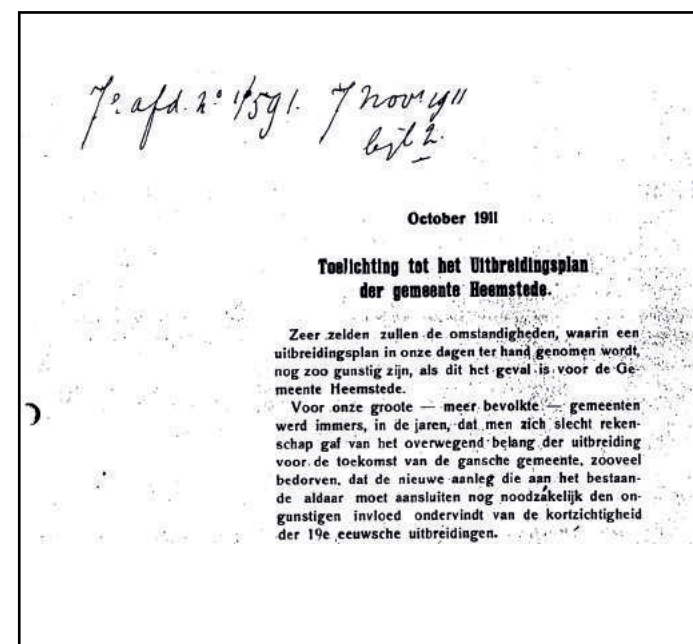
Het oudste plan dat op Ruimtelijkeplannen.nl heeft gestaan

Momenteel staan er meer dan 70.000 plannen op Ruimtelijkeplannen.nl. Het oudste plan dat te vinden was op Ruimtelijkeplannen.nl kwam uit 1913. Het ging om een uitbreidingsplan van de gemeente Heemstede. Dit plan was op Ruimtelijkeplannen.nl te vinden onder het planidentificatienummer NL.IMRO.03920000407.

BRON: Ruimtelijkeplannen.nl

Uitsnede van de eerste pagina uit de 'Toelichting bij het Uitbreidingsplan van de gemeente Heemstede'.
BRON: Ruimtelijkeplannen.nl

Antoin Buiting

De Buitenkoks

Antoin is 18 jaar actief geweest in de ruimtelijke ordening en ICT (waarvan 12 jaar als directeur en leidinggevende).

Een bijzondere en uitdagende periode

10jaargeleden werden digitale plannen verplicht gesteld in Nederland. Als planmaker, adviseur en softwareleverancier zaten we er middenin, wat vaak boeiende maar soms ook frustrerende situaties opleverde.

Onze standaard is beter....

Mijn digitale basis is gelegd bij de gemeente Arnhem in het "Team Inhaalslag". Onze opdracht was om het hele grondgebied van Arnhem te beleggen met actuele en digitale bestemmingsplannen. Een leuke klus, vooral ook omdat we serieus met CAD en GIS aan de slag mochten. In relatief korte tijd hadden we veel wijken "gedigitaliseerd" maar dan wel op de Arnhemse Leest. Het programma DURP, stimuleringsprogramma van onder andere het ministerie van VROM, moest nog starten. Na mijn overstap naar het stedenbouwkundige bureau BRO in Vught kwam ik in aanraking met andere standaarden van andere gemeenten. Als middelgroot adviesbureau kon je redelijk volgens je eigen standaard werken, met hier een daar wat aanpassingen. Opdrachten waarbij we moesten werken met standaarden van anderen vonden we maar lastig. "Onze is veel beter", maar dat vond natuurlijk iedereen van zijn eigen standaard.

In deze periode ben ik mij gaan bezighouden met de landelijke "standaarden". Je had

toen 'Op dezelfde leest' van het NIROV met modelvoorschriften met codes en benamingen voor bestemmingen en aanduidingen in de bestemmingsplannen. Mede dankzij het programma DURP begonnen we te experimenteren met uitwisseling van plannen en objectgerichte plannen. Plannen werden omgezet in objecten met informatie en opgeslagen in een database. Omdat iedereen echter met zijn eigen CAD/GIS-systeem en volgens eigen standaarden werkte, was het onmogelijk om plannen probleemloos uit te wisselen. Tijd voor landelijke afspraken en standaarden dus...

Landelijke afspraken en standaarden

Het opstellen van de standaarden ging gepaard met veel discussie. Over namen, kleuren, indeling, techniek, autonomie, belangen, juridische houdbaarheid, en nog veel meer. Mijn hemel, soms leek het onmogelijk om tot elkaar te komen, maar hulde aan iedereen die heeft bijgedragen aan het eindresultaat. Het pakket bevatte diverse praktijkrichtlijnen, standaarden voor vergelijkbaarheid en standaarden voor de uitwisseling. Al met al een flinke map met standaarden die eventjes in Nederland geïmplementeerd moesten worden.

Als een van de softwareleveranciers hebben we geprobeerd om iedereen zo goed en zo kwaad als

mogelijk van dienst te zijn bij deze implementatie. Sommigen klanten waren proactief en hebben hierdoor de fouten in de standaarden en de kinderziektes in de software gevonden. Waarvoor dank! Ook waren er genoeg gemeenten en bureaus die zo laat mogelijk (of liever helemaal niet) wilden implementeren en daardoor tegen andere problemen aanliepen, zoals planning en gebrek

"Iedereen werkte met zijn eigen systeem. Je kon plannen onmogelijk probleemloos uitwisselen."

aan beschikbare capaciteit. Achteraf allemaal heel logisch maar op dat moment erg vervelend...

Provero - van old-boys-network naar trefpunt voor ontmoeting en kennisdeling

Nadat het programma DURP werd beëindigd en de ministeriële aandacht werd verlegd naar de invoering van de Wro, ontstond bij een aantal mensen het besef dat het waardevolle DURP-netwerk uit elkaar dreigde te vallen. Zo is het idee

ontstaan om een autonome vereniging op te richten, voor iedereen die digitaal actief was binnen de ruimtelijke ordening. En zo is Provero geboren. Het idee bij de oprichting was vooral om het netwerk van expertise in stand te houden en om kennis en ervaringen te delen via bijeenkomsten en publicaties.

“Om het netwerk van de digitale RO te borgen, is Provero opgericht.”

Het opzetten en besturen van een nieuwe vereniging gaat nooit zonder slag of stoot, maar zoals ik het zie is Provero nog steeds nodig en nuttig. De vereniging heeft nog steeds een breed netwerk van leden, en organiseert samen met verschillende partnerpartijen goede congressen en bijeenkomsten. Met de komst van de Omgevingswet zijn nieuwe krachten ontstaan en moet ook Provero zichzelf weer opnieuw uitvinden en bewijzen. De groep van betrokkenen en belanghebbenden en daarmee meningen wordt steeds groter en complexer. Ik twijfel er niet aan dat dat gaat lukken.

Terugblikken en weer verder...

Persoonlijk kijk ik met veel genoeg en gepaste trots terug op deze tijd. Dat hebben we maar mooi geflikt met z'n allen. Vooral de wijze waarop we met elkaar hebben samengewerkt naar een gemeenschappelijk doel is achteraf het meest waardevol.

Met het oog op de Omgevingswet ligt daar ook de volgende uitdaging. Niet alleen tussen vakgenoten, naar vooral ook met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Nederland wordt in mijn ogen niet geordend via een digitale kaart en onbegrijpelijke set regels. Nu ik vanaf de andere kant naar mijn oude werkveld kijk, zie ik dat er opnieuw muren en culturen moeten worden afgebroken. Een zelf-ordenende samenleving is wellicht stap te ver, maar Nederland dichttimmeren met juridisch bindende regelingen is ook niet altijd nodig. Faciliteer ruimtelijke vraagstukken zonder zelf eigenaar te worden van andermans initiatief. En neem waar nodig de verantwoordelijkheid voor een

duurzame toekomst, waarbij geld en economische vooruitgang niet het belangrijkste drijfveer is. Hopelijk dat de Omgevingswet ons daarbij gaat helpen.

Noot van de auteur:

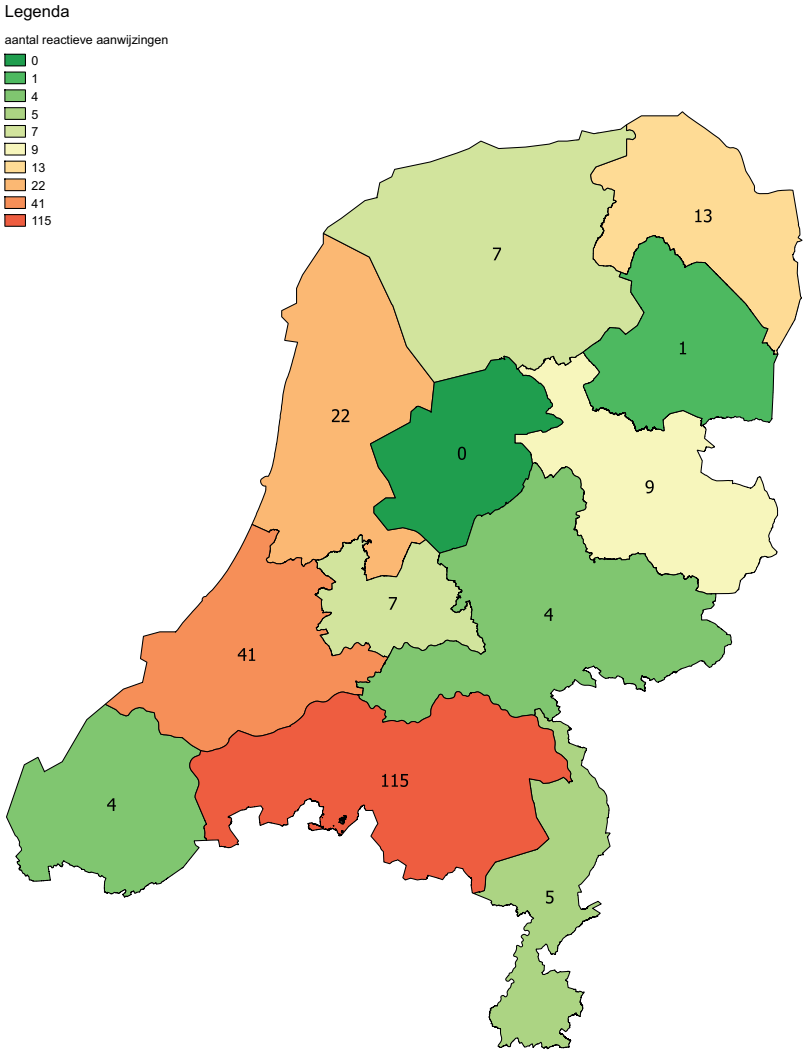
Het bovenstaande verhaal is een subjectieve terugblik op een bijzondere tijd en lijkt een one-man-show, maar niets is minder waar. Elke stap in de ontwikkeling van digitale planvorming heb ik mogen zetten samen met zeer gewaardeerde en getalenteerde collega's en partners. Ik kan onmogelijk iedereen noemen maar een paar namen wil in in deze context in het bijzonder noemen en bedanken voor de samenwerking. Stefan de Schipper (†2001), Ronald van Houtert (†2015), Remco Koenders, Theo Overduin, Pieter van Teefelen, Jur van der Velde, Arie Duindam en Jurgen Linssen en al mijn collega's van Dezta en Roxit.

Aantal reactieve aanwijzingen per Provincie

Het Wro instrument reactieve aanwijzing kan alleen door een provincie of het rijk worden gebruikt.

Wanneer de ingediende zienswijze van gedeputeerde staten of de Minister tijdens de bestemmingsplan procedure niet volledig door de gemeente is overgenomen, of indien de gemeenteraad bij de vaststelling van het bestemmingsplan wijzigingen heeft aangebracht ten aanzien van het ontwerpbestemmingsplan anders dan naar aanleiding van een zienswijze van Gedeputeerde Staten of de Minister, kan de Minister of Gedeputeerde Staten een reactieve aanwijzing geven. De reactieve aanwijzing heeft als doel dat het onderdeel waar de reactieve aanwijzing betrekking op heeft, geen deel blijft uitmaken van het bestemmingsplan zoals het is vastgesteld.

In deze plaat zien we het aantal reactieve aanwijzingen per provincie, die eind november 2018 beschikbaar zijn via Ruimtelijkeplannen.nl.

Op naar de Omgevingswet

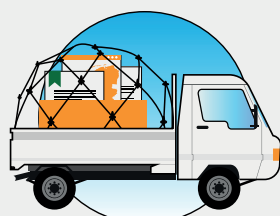
Goed om te weten

De huidige viewer Ruimtelijkeplannen.nl blijft beschikbaar totdat het DSO een vergelijkbaar dienstverleningsniveau levert.

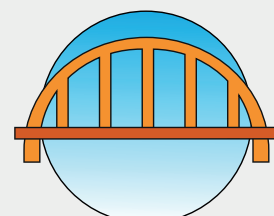
Het op orde brengen van de huidige planvoorraad zal ervoor zorgen dat de transitie naar het DSO en het omgevingsplan zo eenvoudig mogelijk zal zijn.

Er wordt geborgd dat er geen informatie uit Ruimtelijkeplannen.nl verloren gaat bij de migratie van de huidige landelijke voorziening naar het DSO.

Gebruikers en bronhouders worden tijdig geïnformeerd, betrokken, en begeleid bij de overgang van de huidige landelijke voorziening naar het DSO.

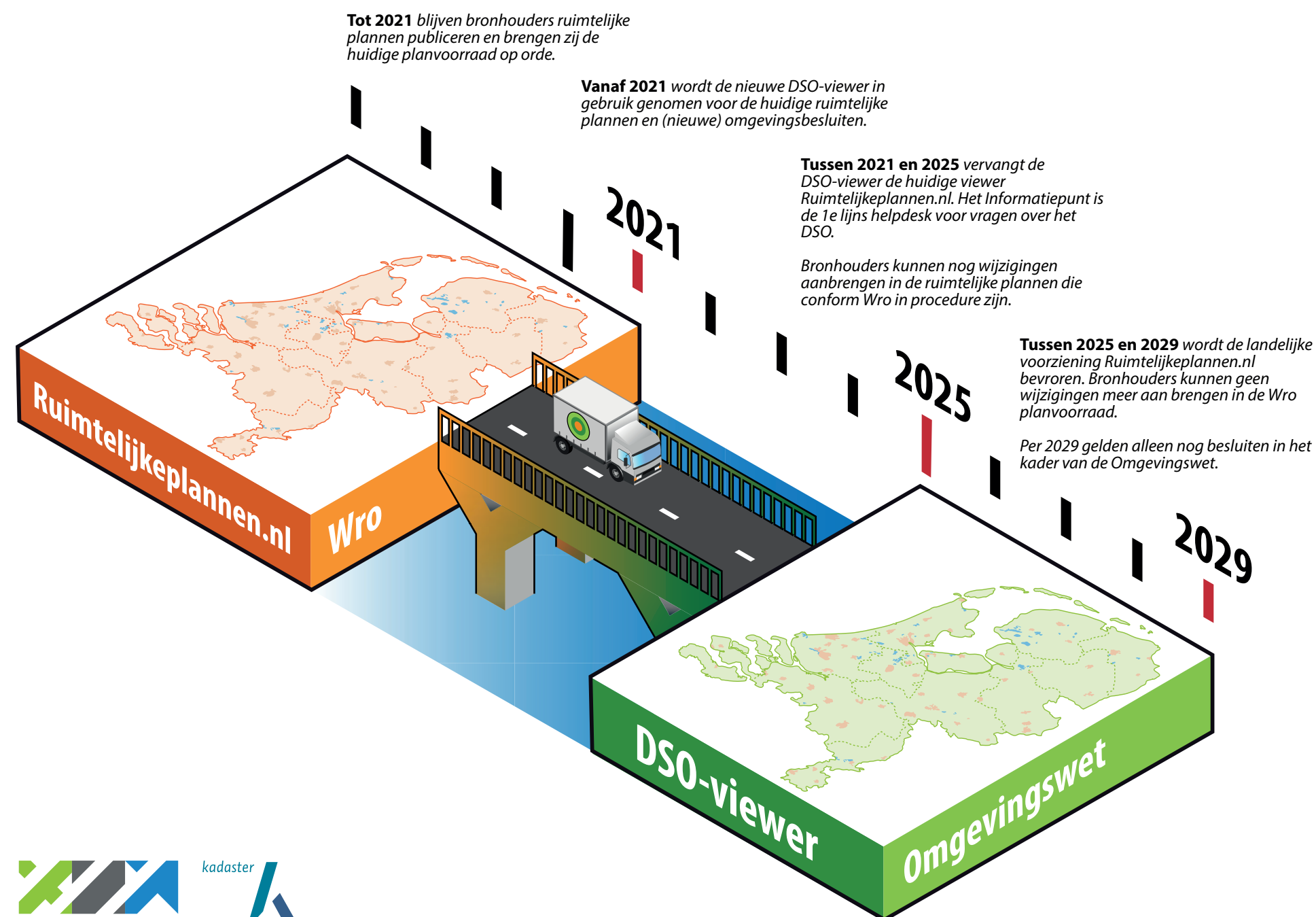
Er is een overgangperiode: huidige viewer en DSO-viewer zijn beide beschikbaar. In de DSO-viewer worden de ruimtelijke plannen en besluiten gecombineerd getoond.

In theorie is het mogelijk dat de Raad van State uitspraken doet die leiden tot wijzigingen in ruimtelijke plannen die nog in procedure zijn.

Bron: Transitieplan Informatiehuis Ruimte 2018

Van Ruimtelijkeplannen.nl op weg naar de DSO-viewer

Rob van de Velde

Geonovum
Directeur Geonovum

‘Een schoolvoorbeeld van een succesvolle aanpak’

Als directeur van Geonovum was Rob van de Velde vanaf het prilste begin betrokken bij de ontwikkeling van de RO Standaarden. ‘Dit traject heeft laten zien dat er een grote bereidheid is om te standaardiseren.’ Een terugblik op een proces dat misschien wel het beste in Nederland naar boven heeft gebracht.

Tien jaar RO Standaarden. Hoe kijk jij terug op die periode?

‘Het klinkt misschien wat saai, maar ik zie het als een traject met weinig hobbels. Het ontwikkelen van de standaarden en het gebruik ervan op steeds grotere schaal is vrijwel geruisloos verlopen. Er zijn nooit Kamervragen gesteld, ik heb nooit één stuurgroep meegemaakt waar het echt zwaar ingewikkeld was. En dat vind ik best bijzonder. Dat laat ook zien dat er een grote bereidheid is van mensen en van bedrijven om te standaardiseren. Dat komt denk ik doordat de RO-sector behoorlijk digitaal volwassen is. RO-mensen zijn altijd al voorlopers geweest: zij introduceerden tenslotte GIS in Nederland.’

Hoe kwam Geonovum aan de opdracht voor het ontwikkelen van de RO Standaarden?

‘Het ministerie van VROM had al een aantal pilots gedaan om te kijken of standaardisatie van bestemmingsplannen mogelijk was. Na vijf jaar zoeken kwamen ze tot de conclusie dat dit wettelijk geregeld moest worden, en dat er een neutrale partij moest komen die deze kar ging trekken. Een organisatie met kennis van zaken, die in het midden stond van alle betrokken partijen. In die periode werd ik bij VROM uitgenodigd, en men vroeg mij of dit geen opdracht voor Geonovum was. Ik was toen al wel benoemd als directeur, maar feitelijk bestond Geonovum nog helemaal niet. Toch heb ik gewoon ja gezegd, ik had daarbij als referentie het succesvolle werk van de collega’s die bij de RAVI hadden gezorgd voor de succesvolle oplevering van de standaard voor de uitwisseling van gegevens over kabels en leidingen (IMKL).’

Wat heeft RO Standaarden voor Geonovum betekend?

‘Dit was een heel belangrijke leeromgeving voor Geonovum. Want we deden alles voor het eerst: een standaard ontwikkelen samen met het werkveld en met softwareleveranciers. Aanreiken aan het ministerie, zodat zij er een wettelijke standaard van konden maken. Samenwerken met het Kadaster voor de landelijke voorziening. En daarna de standaarden actief beheren. Die hele methodiek van open standaarden ontwikkelen hebben we

tot in de finesses uit kunnen proberen. En die gebruiken we nu ook op alle andere terreinen. Dit traject is zo’n beetje een blauwdruk geworden voor de standaarden die we daarna hebben gemaakt.’

Sinds 2010 worden alle ruimtelijke plannen digitaal vastgelegd. Hoe bijzonder is dat?

‘Als Nederland hebben we een uitgebreide traditie van het beschrijven van bestemmingen, en we waren de eersten die het op deze schaal hebben aangepakt. Bij mijn weten zijn er maar twee andere landen waar dat ook gebeurt: Denemarken en Noorwegen. Overigens was het model dat we daarvoor hebben gekozen, IMRO, een belangrijke basis voor een Europese afspraak: INSPIRE. Een

‘RO-mensen zijn altijd al voorlopers geweest.’

stukje van ons werk is dus hergebruikt voor alle landen in Europa.’

‘Wat ik daarnaast bijzonder vind: dit is helemaal doorgedrongen tot de bestuursrechtspraak. Bij elke zitting van de Ruimtelijke-ordeningskamer van de Raad van State gebruiken ze die digitale bestemmingsplannen. Voor de rechterlijke wereld was dat een kleine revolutie. Wist je trouwens

dat Ruimtelijkeplannen.nl heel hoog scoort in de lijstjes van meestgebruikte overheidswebsites? De RO Standaarden hebben dus een enorm breed werkingsgebied: van beleid tot dienstverlening aan de burger tot aan de rechtsstaat toe.'

Hoe zie je de toekomst van de RO Standaarden, nu de Omgevingswet eraan komt?

'Ik vind het zelf een behoorlijk fenomeen dat we in Nederland van elke plek kunnen zien wat we daar voor ruimtelijke afspraken hebben gemaakt. Dat is ook een opmaat geweest om niet alleen de afspraken over ruimtelijke ordening, maar ook andere afspraken over bijvoorbeeld water, milieu, geluid en archeologie met elkaar digitaal vast te leggen. Precies wat we nu met de Omgevingswet doen. Daar zijn de RO Standaarden dus een soort voorloper van geweest. Op het moment dat de Omgevingswet van kracht wordt, zijn er nog steeds bestemmingsplannen die gemaakt zijn volgens de RO Standaarden. Het duurt nog een hele tijd voordat ze worden uitgefaseerd. Een tijdlang zullen we de RO Standaarden dus samen met de standaarden voor de Omgevingswet beheren. Uiteindelijk zullen we alleen nog maar de standaarden voor de

Nederlandse aanpak kunnen noemen.'

“In de lijstjes van meestgebruikte overheidswebsites, scoort ruimtelijkeplannen heel hoog.”

Omgevingswet in beheer hebben. Maar dat duurt nog minstens 10 jaar.'

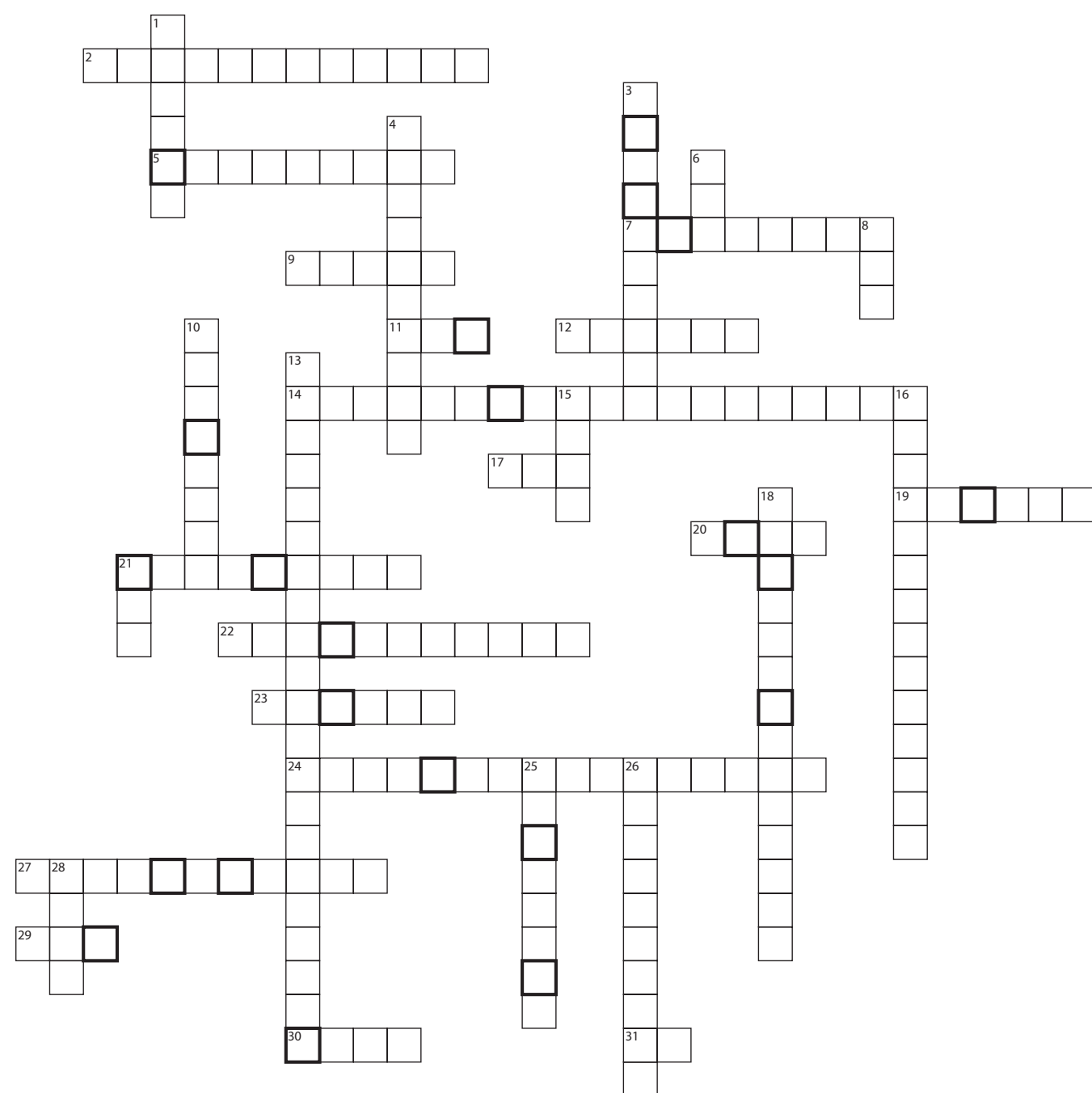
Tot slot: hoe zou je het proces van 10 jaar RO Standaarden karakteriseren?

'Eigenlijk is het een schoolvoorbeeld van een succesvolle aanpak: bottom-up en top-down tegelijk. Bottom-up hebben we consensus gecreëerd over de standaard, en top-down heeft het ministerie die standaard vastgelegd in wet- en regelgeving. Met een beetje trots zou je dat de

Voor onder de kerstboom

Kruiswoordpuzzel

Horizontaal

- 2. VROM projectleider DURP
- 5. Zwarte bolletjeslijn
- 7. Hier stel je de vragen over de standaarden
- 9. Een soort van digitaal
- 11. Type virtueel gebied
- 12. Teksttype
- 14. Type ruimtelijk instrument
- 17. Wet ruimtelijke ordening
- 19. Kleur bestemming Horeca
- 20. Onder welk ministerie is de Wro inwerking getreden
- 21. Fictieve gemeente
- 22. R van STRI staat voor
- 23. Type aanduiding
- 24. Onderdeel van de dataset
- 27. Plan/gebiedstatus: psc04
- 29. Afwijken van RO standaarden mag volgens
- 30. Met deze standaard kan je thee zetten
- 31. Eerste 2 letters van planidentificatienummer

Verticaal

- 1. Praktijkrichtlijn Analoge Bestemmingsplan Kaart
- 3. Omvang waarde
- 4. Idealisatie
- 6. Objectgerichte planteksten
- 8. Bouwaanduiding
- 10. Beheerder van Ruimtelijkeplannen.nl
- 13. Na 1 jaar verlopen
- 15. Halt
- 16. Planstatus
- 18. Volgens Op de Digitale Leest
- 21. Digitaal Stelsel Omgevingswet
- 25. Tabel 7
- 26. Gebiedsaanduiding
- 28. Aantal praktijkrichtlijnen van RO Standaarden 2012

Vul de letters in de dikgedrukte vakken in om de puzzel op te lossen.

Stuur je antwoord naar:
ro-standaarden@geonovum.nl en win een
meeloopdag bij het beheer team
RO Standaarden.

Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd

						V					

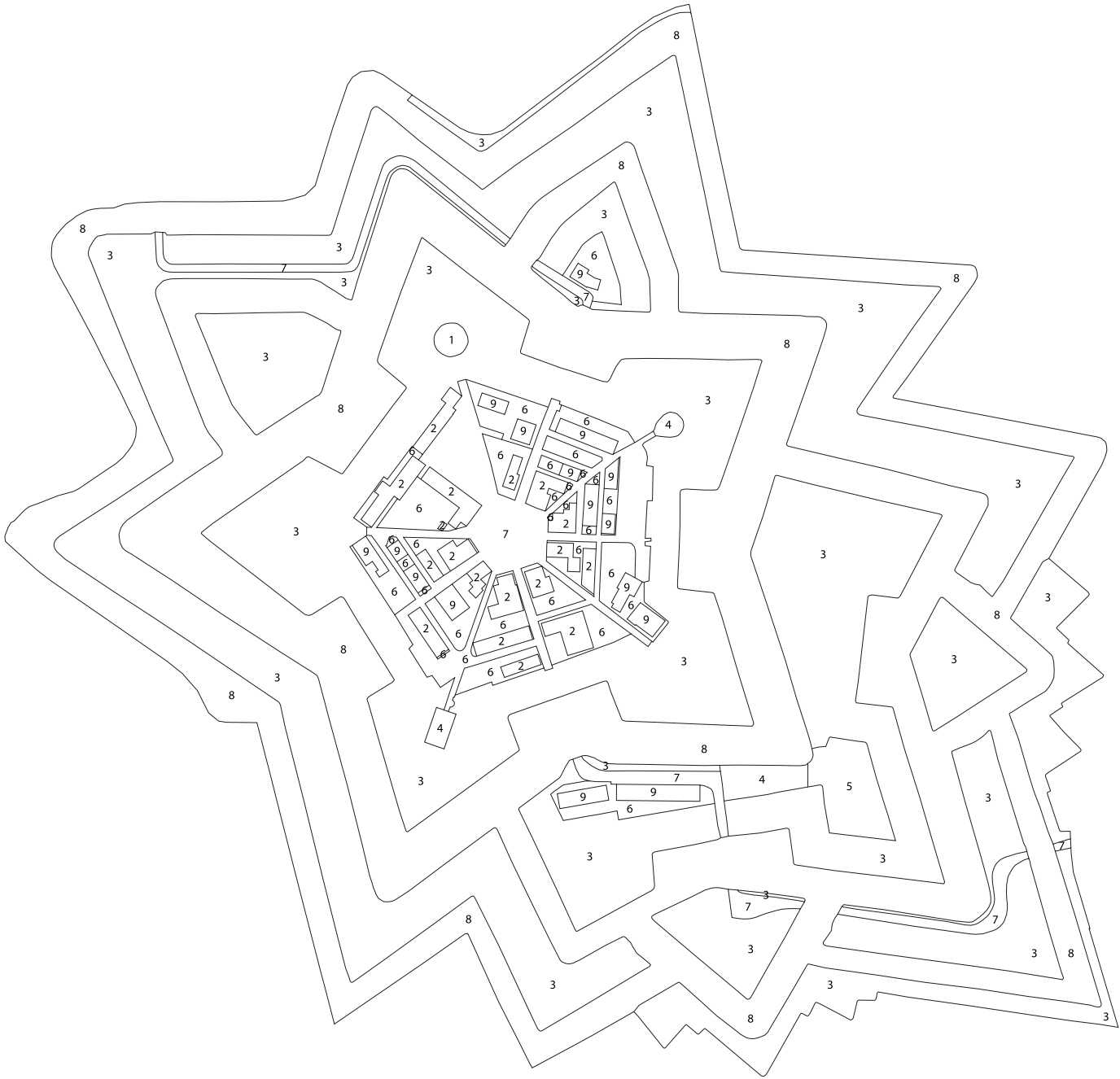
Kleuren met R0 Standaarden

Anno 2018

De nummers in de vakken corresponderen met een enkelbestemming. Zoek de juiste kleur hierbij op (r,g,b) om de kaart correct in te kleuren.

Enkelbestemmingen

1	Cultuur en ontspanning	6	Tuin
2	Gemengd	7	Verkeer - Verblijfsgebied
3	Groen	8	Water
4	Maatschappelijk	9	Wonen
5	Recreatie		

Colofon

Wie heeft er aan deze editie meegewerkt?

Redactie

Monique van Scherpenzeel
Yvonne Verdonk

Inhoud

Antoin Buiting
Arie Duindam
Bart Huijbers
Casper Cuppen
Dirk de Klerk
Gijs Koedam
Hanneke Vreman
Irina Entrop
Jur van der Velde
Lilian Waaijman
Monique van Scherpenzeel
Paul Janssen
Rob van de Velde

Interviews

Marèse Peters

Vormgeving

Tanne Nouwens

Oplage

250 exemplaren

Adres

Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH
Amersfoort

